

VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA

Katedra cestovního ruchu

**Vliv bezpečnostní situace na aktivní
cestovní ruch Izraele**

Bakalářská práce

Autor: Edita Zamastilová

Vedoucí práce: Mgr. Iva Schlixbierová

Jihlava 2012

Vysoká škola polytechnická Jihlava

Tolstého 16, 586 01 Jihlava

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Autor práce:

Edita Zamastilová

Studijní program:

Ekonomika a management

Obor:

Cestovní ruch

Název práce:

Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Izraele

Cíl práce:

Bakalářská práce si klade za cíl poskytnout základní informace o Izraeli, jako destinaci cestovního ruchu. Dále na základě historických událostí, souvisejících se vznikem státu, identifikovat možná bezpečnostní rizika ovlivňující příjezdový cestovní ruch země.

Mgr. Iva Schliexbierová
vedoucí bakalářské práce

RNDr. Eya Janoušková, Ph.D.
vedoucí katedry
Katedra cestovního ruchu

Anotace

Bakalářská práce je zaměřena na zhodnocení vlivu bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch země. Cílem práce je poskytnout základní informace o Izraeli, jako destinaci cestovního ruchu. Na základně vybraných historických událostí, budou identifikována možná bezpečnostní rizika ovlivňující příjezdový cestovní ruch země. Součástí práce je i dotazníkové šetření a rozhovor.

Klíčová slova

Izrael, bezpečnost, cestovní ruch, terorismus, historie.

Annotation

The bachelor thesis aims to evaluate the impact of security situation on inbound tourism of Israel. The aim of thesis is offered information about Israel as a destination of tourism. On basis of choosen historic events, will be identified possible security risks influencing inbound tourism. Ingredient of thesis is questionnaire research and interview.

Key words

Israel, security, tourism, terrorism, history.

Poděkování

Ráda bych touto cestou chtěla poděkovat vedoucí své bakalářské práce Mgr. Ivě Schlixbierové za cenné rady a připomínky, které mi poskytovala v průběhu psaní. Dále bych chtěla poděkovat všem respondentům, kteří v dotazníku vyjádřili své názory a taky panu Mazurovi za rozhovor.

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracoval/a jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušil/a autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, v platném znění, dále též „AZ“).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v knihovně VŠPJ a s jejím užitím k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě VŠPJ .

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje AZ, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že VŠPJ má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že **s o u h l a s í m** s případným užitím mé bakalářské práce (prodej, zapůjčení apod.).

Jsem si vědom/a toho, že užít své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠPJ, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených vysokou školou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše), z výdělku dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence.

V Jihlavě dne 1. 5. 2012

.....

Podpis

Obsah

Úvod	9
1. Cíle a metodika.....	10
1.1 Cíle práce	10
1.2 Použitá metodika práce.....	10
2. Vymezení bezpečnostních pojmů	11
2.1 Bezpečnost	11
2.2 Hrozby a rizika.....	11
2.3 Bezpečnostní situace, konflikt a bezpečnostní spolupráce	12
2.4 Terorismus	12
3. Základní charakteristika Izraele	14
3.1 Náboženství	16
3.2 Obyvatelstvo	18
4. Důležité historické mezníky (1948–2011).....	21
4.1 Sionismus a vznik Státu Izrael.....	21
4.2 Šestidenní válka	22
4.3 Jomkipurská krize	23
4.4 První intifáda.....	23
4.5 Druhá intifáda	24
4.6 Současná situace v Izraeli.....	24
5. Bezpečnost Izraele	26
5.1 Bezpečnost a obrana země.....	26
5.2 Přírodní ohrožení.....	28
6. Cestovní ruch.....	30
6.1 Rozvoj mezinárodního cestovního ruchu	30
6.2 Nejnavštěvovanější místa v zemi	32
6.2.1 Turisticky navštěvovaná místa na izraelském území	33
6.2.2 Turisticky navštěvovaná místa na území Palestinské samosprávy	36
6.3 Aktivní cestovní ruch v Izraeli v souvislosti s historií země	38
6.4 Postavení Izraele v cestovním ruchu Blízkého východu.....	39
6.5 Dopady arabsko-izraelského konfliktu na cestovní ruch země	43
6.6 Místa spojená s hrozbou teroristických útoků	43

7.	Doporučení a rady potenciálním turistům.....	46
7.1	Turistické rady od izraelské policie	46
7.2	Doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky	46
7.3	Cestovní kanceláře – doporučení a varování	47
8.	Dotazníkové šetření a rozhovor.....	49
8.1	Cíl výzkumu.....	49
8.2	Metodologie výzkumného šetření	49
8.3	Hodnocení dotazníku.....	50
8.4	Výsledky dotazníkového šetření	58
8.5	Rozhovor	59
8.6	Možná bezpečnostní rizika Izraele.....	60
8.7	Bezpečnostní varování pro potenciální turisty.....	62
	Závěr.....	63
	Seznam použité literatury a elektronických zdrojů	64
	Seznam příloh	71

Úvod

Izrael. První myšlenka, která napadne zřejmě každého, je medializovaný mnohdy zveličovaný izraelsko-palestinský konflikt. Při hlubším zamyšlení, to však může být skutečnost, že je Izrael považován za kolébkou světových náboženství a filosofických proudů. Pro židy je Izrael zemí bohem zaslíbenou. Pro muslimy je to země, odkud prorokové stoupali do nebes a pro křesťany země, kde se narodil, žil, učil, konal zázraky a byl ukřižován Ježíš Kristus.

Téma jsem si zvolila, protože kombinace cestovního ruchu a bezpečnosti na mě působila zajímavě. V dnešní době neexistují bariéry, které by lidem bránily cestovat do různých koutů země, ale bezpečnost je v posledních letech významným fenoménem, kterým se potenciální návštěvníci řídí při výběru destinace. Izrael jsem bohužel osobně nenavštívila, ale slyšela jsem o něm mnoho zajímavých informací z vyprávění přátel, a proto jsme si ho zvolila pro svou práci. Izrael je pro svou dávnou historii, se kterou souvisí vznik tří světových náboženství, zcela výjimečná země. Je to země rozdílů a zároveň neskutečné náboženské tolerance. Bohužel válka provázela Izrael už od jeho samotného vzniku. Ve většině válek, ale Židé dokázali své odhodlání, udržet si svůj nově vzniklý stát, a navíc získat výraznou převahu nad ostatními státy v oblasti. Za jeho krátkou existenci dokázali Židé vybudovat to, co se jiným zemím nepodařilo za daleko delší časovou éru. Izrael je jediná ekonomicky a hospodářsky vyspělá země v oblasti Blízkého východu, která dokáže efektivně čelit problémům uvnitř i vně státu.

Cílem bakalářské práce je poskytnout základní informace o Izraeli a na základě historických událostí, souvisejících se vznikem státu, identifikovat možná bezpečnostní rizika ovlivňující příjezdový cestovní ruch země. Smyslem práce bude na základě dotazníkového šetření odhalit, jak vnímají bezpečnost v zemi respondenti, kteří Izrael navštívili a zda je tato destinace bezpečná pro potenciální návštěvníky. Výsledky dotazníkového průzkumu budou prezentovány pomocí mnou vytvořených grafů.

1. Cíle a metodika

1.1 Cíle práce

Cílem bakalářské práce je poskytnout základní informace o Izraeli, jako destinaci cestovního ruchu. Dále na základě historických událostí, souvisejících se vznikem státu, identifikovat možná bezpečnostní rizika ovlivňující příjezdový cestovní ruch země. Součástí práce je dotazníkové šetření, které mělo zjistit, jak vnímají bezpečnost Izraele potenciální návštěvníci a respondenti, kteří již Izrael navštívili. Tyto cíle byly zvoleny za účelem zjištění, zda je tato destinace dostatečně bezpečná pro příchozí návštěvníky, nebo zda bezpečnost hraje hlavní roli při rozhodování o výběru dovolené.

1.2 Použitá metodika práce

Bakalářská práce se skládá z teoretické a praktické části. První část práce vymezuje nezbytné bezpečnostní pojmy, související s bezpečnostní situací země. Dále je popsána základní charakteristika Izraele, s důrazem na náboženství a obyvatelstvo, které hraje v zemi významnou roli, stejně jako historie posledních několika desítek let. Navazující kapitola popisuje konkrétní úkony, které jsou prováděny izraelskou vládou na ochranu země, a je zde zmíněno také přírodní ohrožení Izraele. Výraznou část práce tvoří kapitola zmiňující cestovní ruch Izraele, kde jsou obsaženy informace o nejnavštěvovanějších památkách v zemi, vlivu historických událostí na aktivní cestovní ruch, postavení Izraele oproti sousedním zemím a také byla vytvořena mapa, zobrazující místa nejčastějších teroristických bombových útoků a atentátů za posledních 20 let. Závěr práce se věnuje doporučením a radám pro potenciální návštěvníky, dotazníkovému výzkumu a rozhovoru. V úplném závěru práce jsou identifikovaná možná bezpečnostní rizika ohrožující turisty na izraelském území.

Při vypracovávání práce jsem čerpala z knižních a internetových zdrojů. Většina knih o Izraeli poskytuje informace o historii země nebo popisuje jeho cenné památky. Bohužel na knihu, která by se zabývala souvislostmi mezi cestovním ruchem a bezpečností, jsem nenarazila, proto jsem byla nucena využívat internetové zdroje, především publikace vydané izraelským statistickým úřadem a portály zpravodajských služeb.

2. Vymezení bezpečnostních pojmů

Práce se zabývá spojitostí mezi bezpečností a cestovním ruchem Izraele, je proto nutné vysvětlit základní bezpečnostní pojmy, které s tímto tématem souvisí. Po prostudování dostupné literatury se domnívám, že je důležité vysvětlit následující pojmy, jako jsou bezpečnost, hrozby, riziko, bezpečnostní situace, bezpečnostní spolupráce a terorismus.

2.1 Bezpečnost

Bezpečnost můžeme definovat jako pozitivní nebo negativní. Negativní definice bezpečnosti hovoří o stavu, v němž neexistují hrozby, a je zásadně omezována rizikovost těchto hrozeb. Podle pozitivního vymezení je subjekt bezpečný, pokud je mimo dosah hrozeb, či je před nimi chráněn. Bezpečnost může být objektivní nebo subjektivní. O objektivní bezpečnosti hovoříme, pokud hrozby reálně existují. O subjektivní, pokud se referenční objekt domnívá, že hrozby existují. Referenční objekt je jednotka, k jejímž bezpečnostním zájmům se bezpečnost vztahuje. Nejvýznamnějším a nejčastějším referenčním objektem je stát. Je důležité zajistit obranu území a hodnot, které se na jeho území nacházejí, fungování jeho institucí a ochranu obyvatelstva. (Zeman. 2002:106-107)

Z hlediska objektu, jehož bezpečnost má být chráněna, lze rozlišovat bezpečnost vnitřní a vnější. Pojem vnější bezpečnost je používán jako synonymum pro vojenskou bezpečnost, vnitřní bezpečnost pak pro bezpečnost v oblasti policejní (kriminální). (Zeman, 2002: 13-17)

2.2 Hrozby a rizika

Hrozba je definovaná jako vnější fenomén, který může nebo chce poškodit nějakou konkrétní hodnotu. Závažnost hrozby je přímo úměrná hodnotě a tomu, jak si danou hodnotu ceníme. Hrozba může být přírodním jevem nebo zamýšlená činitelem. Činitelem může být lidský jedinec nebo skupina lidských individualit. Hodnotu chápeme jako chráněný zájem či jakékoliv aktivum materiální i nemateriální podstaty, jehož si cení referenční objekt. Riziko je pak pravděpodobnost, že dojde ke škodlivé události, jež postihne danou hodnotu. (Zeman, 2002: 53-58)

2.3 Bezpečnostní situace, konflikt a bezpečnostní spolupráce

Bezpečnostní situace je výsledkem procesů a vztahů ve sféře nevojenské a vojenské. Je ovlivňována vnitřní a vnější bezpečností státu a dále aktivitami zahraniční politiky, ekonomickým rozvojem státu, sociální stabilitou, rozvojem demokracie a respektováním lidských práv. Veřejnost vnímá bezpečnostní situaci dle pocitů jistoty či ohrožení. (Zeman, 2002: 76-77)

Konflikt je chápán jako přítomný a opakující se stav mezinárodních vztahů. Může mít pozitivní nebo negativní vliv na společnost uvnitř státu, ale i v mezinárodním společenství. Povaha konfliktu může být násilná nebo nenásilná. Konflikt je střet mezi aktéry, jimiž jsou státy či jasně definovaná oblast střetu. Akteři usilují o prosazení svých zájmů, přičemž si jsou vědomi vzájemného střetu jako situace, kdy ztráta jedné strany přináší zisk druhé strany. (Zeman, 2002: 50-52)

Bezpečnostní spolupráce bývá vymezována jako souhrn vztahů mezi státy, které mají odlišné bezpečnostní zájmy, nebo mezi kterými byly, nebo by mohly být konflikty. Největší problémy jsou spojeny s bezpečnostní spoluprací mezi demokratickými a nedemokratickými státy navzájem. Nedemokratické státy nedoceňují význam hodnot, jako jsou lidský život nebo svoboda volby. *„Na největší úskalí naráží i bezpečnostní spolupráce na Středním východě. Nekončící izraelsko-palestinský konflikt je příkladem vyhroceného nepřátelství. Obě strany se snaží zničit toho druhého. Akce jedné strany vyvolá akci (odplatu) druhé strany. Na budování židovských osad v pásmu Gazy a na Západním břehu Jordánu, reagují Palestinci sebevražednými atentáty a Izrael na ně odpovídá vojenskou silou, po nich následují další atentáty a Izrael znovu nasazuje vojsko ... Obě strany tohoto sporu se pohybují v začarovaném kruhu, nejsou schopni se domluvit a neobejdou se bez pomoci mezinárodního společenství.“* (Zeman, 2002:32)

2.4 Terorismus

Další pojem, který velmi silně souvisí s konfliktem mezi Izraelci a Palestinci je terorismus. Definice terorismu dle Ministerstva vnitra České republiky zní: *„Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytyčených cílů.“* [1]

Terorismus představuje jeden z nejzávažnějších bezpečnostních problémů soudobého světa a boj proti němu je jednou z hlavních priorit řady aktérů bezpečnostní politiky. V osmdesátých letech se projevila vlna státního terorismu ze strany arabských režimů. Na Blízkém východě se objevily vlivné regionální islámské teroristické organizace namířené především proti Izraeli, Hizballáh v Libanonu a Hamás v Palestině. Hnutí Hamás ovládá území Gazy, odkud s dalšími radikálními skupinami ostřeluje jižní území Izraele. Hnutí neuznává stát Izrael a odmítá všechny snahy o mírové procesy. Dále se angažuje i v politice a má mnoho příznivců, protože se zajímá o nejchudší obyvatele i jejich vzdělání. [2]

Obrázek 1: Logo organizace Hamás[2]

V soudobém světě je stále aktivní řada teroristických skupin. Teroristický způsob boje volí jako hlavní formu různé etnicko-teritoriální skupiny. Ty jsou na území Izraele prezentovány terorismem palestinských organizací. Mezi další teroristické skupiny patří především Brigáda mučedníků Al-Aksá, Lidová fronta za osvobození Palestiny, Vrchní ředitelství Lidové fronty za osvobození Palestiny a Organizace Abú Nidala. (Smolík, 2010: 115-130)

3. Základní charakteristika Izraele

Izrael, hebrejsky Medinat Jisrael, leží v západní Asii při pobřeží Středozemního moře, v oblasti nazývané Blízký východ. Země na severu hraničí s Libanonem, na východě se Sýrií a Jordánskem a na jihu s Egyptem. Z polohy země vyplývá, že je to země evropská a zároveň orientální. Oblast Izraele je považována za kolébkou filosoficko-náboženských proudů, proto je často nazývána Svatou zemí. Co se týče časového posunu, v Izraeli je celoročně o 1 hodinu více než v České republice.

Území dnešního Izraele (starověký Kanaán) je původní vlastí Židů, v níž vytvořili svůj vlastní stát. Za zakladatele Izraelského království byl považován král David, který na počátku 10. století př. n. l. sjednotil jižní a severní část země a za hlavní město vyhlásil Jeruzalém. Za vlády Davida a jeho nástupce Šalamouna, došlo k největšímu rozkvětu království. Po římsko-židovských válkách (1. – 2. stol. n. l.) byli Židé z Izraele násilně vyhnáni a od té doby žili v podmínkách diaspory. Vzpomínka na původní vlast však neustále živila jejich náboženství a Židé proto podnikali do Svaté země poutě, a mnozí z nich zde již zůstali natrvalo. Území Izraele prošlo od té doby mnoha změnami, nejdříve se christianizovalo, později arabizovalo a nakonec se islamizovalo. (Všeobecná encyklopedie, 1999: 395)

Po první světové válce přicházely první podmínky pro vytvoření domoviny pro židovský lid. Nejprve se o území staral Britský mandát Palestina, ale v roce 1947 bylo schváleno rozdělení tohoto mandátu na dva státy, židovský a arabský. Přestože Liga arabských států (Egypt, Irák, Jemen, Jordánsko, Libanon, Saudská Arábie a Sýrie) tento plán odmítla, byla 14. května 1948 vyhlášena nezávislost a vznik státu Izrael. Se vznikem státu přišly první arabsko-izraelské a izraelsko-palestinské konflikty, které mají dodnes velký vliv právě na bezpečnost Izraele i na aktivní cestovní ruch země. Stát Izrael se stal vytouženou vlastí mnoha Židů a je to jediná země, kde Židé tvoří většinu obyvatelstva.

Celková rozloha země činí 20 770 km² s počtem obyvatel 7 836 300 (prosinec 2011). Izrael tvoří úzký pás území o délce 520 km a v nejširším rozpětí měří 116 km. Území má velmi zajímavý krajinný ráz. Sever země tvoří lesnaté horské hřbety Galileje, Karmelu a Golan. Oproti tomu, jih země je tvořen hornatou Negevskou pouští. Z vnitrozemí se směrem na západ svažují Judské hory až k Mrtvému moři. Nejvýznamnější vodní tok tvoří řeka Jordán pramenící na severu země, na úpatí

Golanských výšin, a vtékající do bezodtokového Mrtvého moře. Voda z Jordánu a jezer slouží k zavodňování a zavlažování zemědělské půdy. Díky tomu je Izrael nejvyspělejší zemí v oboru zavlažovacích kultur. Mezi vodní plochy Izraele patří Galilejské jezero (známé také jako Genezaretské jezero), tvořící největší zásobárnu pitné vody a Mrtvé moře, na hranicích s Jordánskem, známé díky své velké salinitě a svému umístění 418 metrů pod hladinou moře. Klimatické poměry Izraele jsou velmi rozmanité. Obecně je klima v Izraeli mírné s dvěma ročními obdobími, deštivou a chladnou zimou (listopad-únor) a horkým, suchým létem (duben-září). Nejpříznivější období pro návštěvu Izraele je rozmezí od konce března do konce května nebo v říjnu. (Čeřovský, 1999: 12-14).

Obrázek 2: Mapa Izraele [3]

Izrael je parlamentní demokratická republika s pravomocemi předsedy vlády. Ve státě funguje 120 členný parlament (Kneset), který volí hlavu státu, prezidenta, na jedno sedmileté období. Od roku 2007 vykonává post prezidenta Šimon Peres a post premiéra zastává od roku 2009 Benjamin Netanjahu. Za hlavní město si Izrael zvolil Jeruzalém. Většina zemí, včetně Organizace spojených národů (OSN), však považuje za hlavní město Tel Aviv. Stát lze rozdělit do šesti částí. Většina obyvatel žije ve městech na území Izraele, asi 200 000 Židů však obývá osady na okupovaném území, Západním břehu Jordánu. Izraelskou měnou je nový izraelský šekel (NIS), z cizích měn se pak používá americký dolar (USD). [4]

Na izraelském území se vyskytují také Palestinská autonomní území – pásmo Gaza a Západní břeh Jordánu. Pásmo Gazy je úzký pás země mezi Středozemním mořem a pouští Negev. Na jihu sousedí s Egyptem. Pásmo je pod vedením hnutí Hamás a žijí zde především arabští uprchlíci ve speciálních uprchlických táborech. Přístup k pásmu, stejně jako jeho vzdušný prostor kontroluje izraelská armáda. Západní břeh se naopak nachází na východě země při hranicích s Jordánskem. Západní břeh je pro turisty velmi atraktivní, neboť se na jeho území nachází spousta biblických památek a měst. Jedná se především o města Betlém, Jericho, Hebron, Nablus a Mrtvé moře. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky nedoporučuje návštěvu pásma Gazy a Západního břehu, s výjimkou Jericha, Betléma a oblasti Mrtvého moře. Bezpečnostní situaci v Betlémě lze však nyní hodnotit bezproblémově. [5] [6]

Z ekonomického hlediska se Izrael řadí mezi ekonomicky vyspělé státy s velmi vyspělým průmyslem a zemědělstvím. Významný vliv má i cestovní ruch. Mezi nejnavštěvovanější památky patří Zeď nářků, Skalní dóm, mešita Al-Aksá, dále města Jeruzalém, Betlém, Nazaret a Tel Aviv. Proslulé jsou také pláže na pobřeží Středozemního a Rudého moře. Turisticky vyhledávaným místem je i Mrtvé moře, známé svými léčebnými účinky.

3.1 Náboženství

Náboženství v Izraeli je nepřehlédnutelným prvkem země a má významnou roli na utváření izraelské kultury a životního stylu. Náboženství bylo také nejednou příčinou sporů v Izraeli. Je tedy nezbytné se touto kapitolou v práci zabývat a jednotlivá náboženství blíže charakterizovat. Země je nazývána Svatou zemí, a to proto, že je kolébkou tří světových náboženství – judaismu, křesťanství a islámu.

V deklaraci o založení státu Izrael je zaručena náboženská svoboda. To také znamená, že každé posvátné místo je spravováno příslušnou náboženskou institucí a přístup k těmto místům a jejich ochrana je zaručena státem. (Čeřovský, 1999: 30)

Judaismus

Judaismus vznikl ve 2. tisíciletí př. n. l., jako monoteistické náboženství, tedy víra v jediného Boha. Jeho jméno zní Jahve, česky překládáno jako Hospodin. Je bohem mravních principů a zásad. K lidem mluví prostřednictvím Mojžíše, který je

zakladatelem židovského náboženství. Na Hospodinův pokyn vyvedl Židy z Egypta, pak s nimi Bůh uzavřel smlouvu, podle níž se Izraelité stali jeho lidem a přijali boží zákon, který se stal základem etiky judaismu. Základem judaismu jsou biblické texty Starého zákona. Nejposvátnější je text pěti knih Mojžíšových neboli Tóra. Nejdůležitější židovský svátek se nazývá šabat. Šabat začíná v pátek večer se západem slunce a končí v sobotu při východu prvních hvězd. O šabatu se mají Židé věnovat studiu Tóry, odpočinku, procházkám nebo návštěvám. (Čeřovský, 1999: 31)

Postupem času se vytvořilo několik židovských proudů. Reformní směr (zejména v USA) se snaží přizpůsobit společnosti 20. století. Ortodoxní judaismus se snaží zachovat věrnost k židovským tradicím. Z tohoto směru vznikl ultra-ortodoxní směr zvaný chasidismus, který se vyznačuje přísným plněním náboženských příkazů a tradic. Tento směr se nejvíce rozšířil v 2. polovině 20. století v USA a v Izraeli (charedim). A poslední, konzervativní směr, tvoří střed mezi reformním a ortodoxním judaismem. (Všeobecná encyklopedie, 1999: 395)

Vedle judaismu stojí pojem sionismus, židovské národní hnutí. Sionismus byl reakcí na evropský antisemitismus a jeho cílem bylo vybudování židovského státu. Hlavní a nepřehlédnutelný rozdíl mezi židovstvím a sionismem, je ten, že sionistou se může stát každý, bez ohledu na náboženství. V Palestině se sionismus projevoval především organizováním přistěhovaleckých vln Židů, tzv. alií. Židovští osadníci vykupovali ladem ležící půdu a zakládali kolektivní osady. To později zásadně přispělo k izraelsko-palestinskému konfliktu. Po druhé světové válce sionisté prosadili zřízení státu Izrael. (Čejka, 2005: 23-26)

Křesťanství

Křesťanství vzniklo v 1. – 2. stoletím našeho letopočtu na římské půdě v Palestině a určitým způsobem navazovalo na judaismus. Také první křesťané pocházeli z židovského prostředí. V centru křesťanství stojí Ježíš Kristus, syn boží. Právě ukřižování Ježíše Nazaretského v Jeruzalémě, podnítilo vznik nového náboženství, založeného na Ježíšově učení. Prvotní hnutí křesťanství nejdříve existovalo jako odnož judaismu, jeho stoupenci byli zpočátku pronásledováni, ale nakonec bylo křesťanství uznáno jako náboženství.

Stát Izrael je pro křesťany velmi důležitý, protože se na tomto území odehrával Kristův život. Ježíš se narodil v Betlémě, vyrůstal v Nazaretu a byl pokřtěn v řece Jordán, blízko Jericha. Na březích Genezaretského jezera kázal, vyprávěl podobenství a činil zázraky. Město Jeruzalém bylo svědkem jeho ukřižování, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení. Právě proto jsou v Jeruzalémě zastoupeny všechny významné křesťanské církve. Po Ježíšově smrti byly na mnohých místech v zemi stavěny svatyně a kostely. (Čejka, 2005: 23-26)

Islám

Islám založil Muhammad Ibn Abdulláh, kupec z Mekky v Arábii. Od věku 40 let prožíval zvěstování od Alláha, která byla zaznamenána jako Korán. Roku 663 byl nucen odejít z Mekky do Mediny a tímto odchodem byl stanoven počátek muslimského kalendáře. V té době islámská vojska dobyla Svatou zemi a bylo zde založeno mnoho posvátných míst. Islám je postaven na pěti sloupech víry, které označují hlavní povinnosti věřících. Jeruzalém je pro muslimy třetím nejvýznamnějším místem (po Ka'abě v Mekce a Medině). Je to místo, odkud prorok Mohamed vstoupil do nebes. (Jeruzalém a Svatá země, 2008: 22-30)

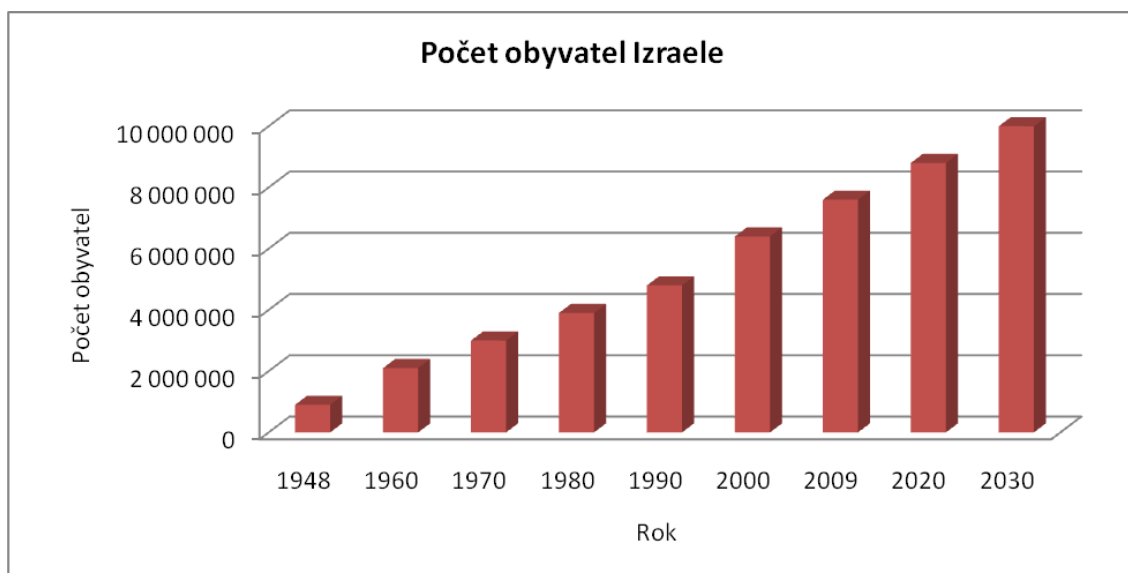
3.2 Obyvatelstvo

Izrael je díky statisícům přistěhovalců mnohonárodnostní země a je žádoucí nejdříve vysvětlit pojmy, týkající se pojmenování země a obyvatelstva Izraele. Pojmenování státu Palestina se užívalo už pod britskou nadvládou – mandát Palestina. Do roku 1948 se užíval pojem Palestinci, nejen pro arabské obyvatelstvo, ale stejně tak pro Židy i jiné etnické skupiny. Po roce 1948 si Židé pojmenovali zemi jako Stát Izrael a sami sebe označili za Izraelce. Naopak pojem Palestinci se zavedl mezi Araby a arabskými uprchlíky. Arabští obyvatelé s izraelským občanstvím jsou označováni jako izraelští Arabové, a právě toto občanství je odlišuje od Palestinců. (Čejka, 2005: 10-11)

„Každý Žid má právo přistěhovat se do Izraele – tak říká zákon, a každý přistěhovalec (oficiálně navrácenec) automaticky získává izraelské občanství. Tato možnost je vyhrazena samozřejmě jenom Židům.“ (Heck, 2002, 6)

Celkový počet obyvatel je 7 836 300 (prosinec 2011). Při sčítání lidu v roce 2008 bylo zjištěno toto rozdělení dle náboženství: 75.6 % židé, 16.9 % muslimové, 2 % křesťané,

1.7 % drúzové a z 3.8 % ostatní. Oficiálním jazykem je hebrejšťina, a arabština pro arabskou menšinu. Díky velkému počtu přistěhovalců je možné se domluvit anglicky i rusky. Za obchodní jazyk je považována angličtina. Nejvíce lidí žije ve městech Tel Aviv, Haifa a Jeruzalém. [7]

Graf 1: Populace Izraele 1948–2030 [8]

Z grafu můžeme vidět narůstající počet obyvatel Izraele, způsobeným přistěhovalci. Během let 1990–2009 přišlo do země 1.25 milionů imigrantů, převážně z bývalého Sovětského svazu. Dle průměrné porodnosti a bilance imigrace se předpokládá, že v roce 2030 bude mít Izrael 10 milionů obyvatel. Obyvatelé Izraele, můžeme dle národnostního složení rozdělit na 2 největší skupiny, na Židy a Araby.

Židé

Před přistěhovaleckými vlnami žilo na území Palestiny asi 24 000 Židů, nyní už tvoří většinu obyvatelstva. Evropští Židé se dělí na dvě skupiny – Aškenáze a Sefardy. Sefardové jsou Židé původně žijící na Pyrenejském poloostrově a po vyhnání se usadili po celém Středomoří. Naopak Aškenázové původně žili v oblasti východní a střední Evropy a poté odešli do Ameriky, jižní Afriky nebo Austrálie. Stát Izrael vznikl za pomoci Aškenázů, kteří uskutečnili první přistěhovalecké vlny z Evropy a po roce 1882 tvořili většinu židovského obyvatelstva Palestiny. Tmelem všech Židů je jejich židovské náboženství, jednotný jazyk hebrejšťina a služba v armádě, která vyrovnává civilizační rozdíly. (Čeřovský, 1999: 28-30)

Domnívám se, že na první pohled nejvýraznější skupinu Židů tvoří ortodoxní Židé. Ti se dají rozpoznat podle specifického oblečení. Nosí dlouhé černé kabáty, černé klobouky, bílé košile a po obou stranách tváře mají svázané pramínky vlasů (tzv. pejzy). Tito Židé velmi dbají na dodržování náboženských pravidel a tradic.

Arabové

Arabové byli původně kočovníci (beduíni), obchodníci, řemeslníci a zemědělci na Arabském poloostrově. Dnes je pojem Arabové souhrnné označení pro většinu obyvatel Blízkého východu. V souvislosti s Izraelem jsou Arabové od roku 1948 plnoprávními občany Izraele s občanskými právy a arabština je stejně jako hebrejšтина úředním jazykem. Tvoří nejpočetnější menšinu a bojují za rovnoprávnost v rámci existujícího státu. Neslouží v izraelské armádě, ale mají právo vytvořit si vlastní politické strany a jsou zastoupeni v parlamentě. Mají vlastní školní systém kromě univerzit, rozhlasové a televizní vysílání, divadla apod. Hlavním cílem Palestinců je vybudování nezávislého státu na tomto území. Spor mezi Palestinci a Izraelci ovlivňuje nejen dění na Blízkém východě, ale i na celém světě v podobě terorismu. [9] [10]

Od Arabů bych oddělila skupinu obyvatel žijící na území palestinské samosprávy, obyvatelé z pásma Gazy a Západního břehu. Právě na těchto územích teroristické organizace rekrutují sebevražedné atentáčníky, působící pak na území Izraele.

Další národnostní skupinou jsou Drúzové. Národnostní a náboženská menšina, žijící v oblasti Galileje. Jejich náboženství vychází ze šíitského islámu. Jsou arabského původu a na území Izraele žijí pouze ve vesnicích v severním Izraeli a na Golanských výšinách. Mohou dobrovolně sloužit v armádě a mají kulturní a náboženskou autonomii. (Čeřovský, 1999: 30-31)

4. Důležité historické mezníky (1948–2011)

4.1 Sionismus a vznik Státu Izrael

Práce zkoumá spojitost mezi bezpečností a cestovním ruchem, proto v práci zmiňuji nejdůležitější historické události související se vznikem státu Izrael, neboť již samotný vznik státu byl doprovázen prvním velkým regionálním konfliktem. Izrael byl a stále je vystaven hrozbám jak uvnitř státu, tak zvenčí. Jedná se především o hrozby vojenského a politického charakteru, představující regionální konflikty, ozbrojené agrese nebo terorismus.

O několik let dříve než OSN připustilo možný vznik židovského státu, o to samé usiloval vídeňský novinář a hlavní myslitel sionismu, Theodor Herz (1860–1904). Své myšlenky zaznamenal ve své knize *Židovský stát* (1896) a založil světovou sionistickou organizaci. Většina zbožných Židů však sionismus odmítala, neboť věřila, že Židovský stát bude obnoven až po příchodu Mesiáše. Sionismus se začal projevovat v podobě organizovaných přistěhovaleckých vln, zvaných alie. Sionisté založili v roce 1901 Židovský národní fond sloužící pro odkupování půdy, na které pak sionisté budovali vesnice i celá města pro přistěhovalce. Od roku 1882 do roku 1948 proběhlo celkem 6 alií, při kterých se do Izraele přistěhovalo přibližně 527 000 Židů. Velká přistěhovalecká vlna proběhla během let 1929 až 1948 (350 000 Židů). Byli to hlavně němečtí Židé prchající před nacisty či holocaustem a po válce přicházející Židé z koncentračních táborů. Největší vlna následovala až po vzniku státu Izrael (1949–1951), kdy se do země přistěhovalo přes 600 000 Židů. Během přistěhovaleckých vln docházelo k prvním větším násilnostem mezi Palestinci a obyvateli Izraele. (Čejka, 2005: 23-28)

V roce 1947 se britská vláda, která měla území Palestiny pod dohledem (Britský mandát) rozhodla mandát předat OSN. Rozdělení Palestiny bylo odsouhlaseno 29. listopadu, avšak Arabové a arabské státy nesouhlasili, aby byl vytvořen židovský stát. Dne 15. května 1948 byl navzdory všemu židovský stát Izrael vyhlášen. V ten samý den měl vzniknout vedle židovského státu i stát arabský, ten však nevznikl. Místo toho vypukla první izraelsko-arabská válka, nazývaná Izraelci jako válka o nezávislost. Izraelcům nechybělo odhodlání stát ubránit, jediné čeho měli nedostatek, byly zbraně a

vojenská výbava. I přes mezinárodní embargo, se podařilo uskutečnit dodávky vojenského materiálu z Československa. Ve válce dokázal nově vzniklý stát obhájit a upevnit svou pozici na Blízkém východě a úspěšně odrazil a porazil útočící arabské armády. Bojující státy nerespektovaly rozhodnutí OSN o rozdělení Palestiny a během války si přivlastnily území, která měla být součástí nového arabského státu. Pásmo Gazy si k sobě připojil Egypt, Západní břeh včetně východního Jeruzaléma Jordánsko a zbylé území vymezená pro arabský stát – severní Galileu a poušť Negev obsadil Izrael. Nejen vznikem nového státu, ale i obsazením zabraného území, začalo nekončící období izraelsko-arabského a izraelsko-palestinského konfliktu. Během první arabsko-izraelské války opustilo své domovy více než 500 tisíc palestinských Arabů. Většina z nich odešla do Libanonu, Sýrie, Iráku, ale především do pásma Gazy, kde žili jako uprchlíci. (Čejka, 2005: 67-84)

4.2 Šestidenní válka

Od roku 1967 byla situace na Blízkém východě opět vypjatá. Ze syrsko-izraelské hranice bylo ostřelováno izraelské území a Egypt postupně soustředil větší počet pěchoty a tanků na Sinajský poloostrov. Izraelská tajná služba měla informace o plánovaném útoku na Izrael, a tak se Izraelci postavili do protiútoku. Pátého června 1967 bylo vše připraveno a mohla začít realizace Dajanova plánu. Izraelské letectvo nejdříve zničilo rozjezdové plochy a zaparkovaná letadla na egyptských letištích, dále 50 syrských letadel a celé jordánské vojenské letectvo. Jordánsko zatím obsadilo část Jeruzaléma. Úspěšný letecký útok byl následně doprovázen úspěchem na sinajské frontě, stejně jako na syrské. Největším úspěchem však bylo získání východního Jeruzaléma a osvobození dalších biblických měst. Desátého června 1967 byly přerušeny válečné operace za ohromujícího vítězství Izraele. Izrael touto válkou získal třikrát větší území, než byla jeho původní rozloha. Po této válce okupoval veškerá palestinská území, Golanské výšiny i Sinajský poloostrov. Navíc ze získaných naftových polí na Sinaji, se z těžby ropy zaplatily veškeré izraelské válečné ztráty. Důsledky války přetrvávaly velmi dlouho. Sinajský poloostrov byl Egyptu vrácen až po roce 1982, po podepsání mírové smlouvy a odsunu izraelských jednotek. Po roce 1993 byla Palestincům zajištěna částečná autonomie na Západním břehu Jordánu a v Gaze. S Jordánskem byla uzavřena mírová smlouva v roce 1994. (Velenský, 2002: 45-49)

4.3 Jomkipurská krize

Během nejvýznamnějšího židovského svátku Jom Kippur (Den smíření), dne 6. října 1973, došlo k nečekané válce, kdy Egypt a Sýrie zahájili útok na Izrael v oblasti Suezského průplavu a na Golanských výšinách. Útok byl nečekaný a informace se díky svátku šířily pomalu (na Jom Kippur se nevysílá). Byl to dobře připravený útok, při kterém Izrael přišel o značnou část letadel. Byl zničen systém opevnění na pobřeží Suezského průplavu (Bar Levovy linie) a také došlo k mnoha lidským a materiálním ztrátám. Po zahájení izraelského protiútoku, byly získány zpět Golanské výšiny. Na konci října 1973 byla přerušena bojová činnost obou stran na suezské frontě s vítězstvím Izraele, ale s velkými ztrátami. Úspěchem bylo již zmiňované uzavření konečné mírové smlouvy mezi Egyptem a Izraelem. Oba státy byly za tento krok odměněny Nobelovou cenou. (Velenský, 2002: 54-59)

4.4 První intifáda

Intifádou jsou pojmenovány boje Palestinců proti Izraeli. Boje doprovázely také hromadné stávky palestinských dělníků dojíždějících za prací do Jeruzaléma. Práce byla přerušena i v pásnu Gazy a na Západním břehu Jordánu. Palestinské děti se místo školy zapojovaly do provokativních nájezdů na izraelské vojáky. Proto při obraně docházelo i k dětským obětem na palestinské straně. Děti se staly nástrojem vůdců povstání, byly cvičeny v násilných akcích a jejich rodiče za jejich zranění či smrt pobírali značné příspěvky. To vše mělo u veřejnosti z celého světa vzbudit soucit k Arabům a nenávisť k Izraelcům. (Velenský: 2002, 100)

Na okupovaných územích docházelo k mnoha krvavým incidentům a nepokojům. Mezi Palestinci a Izraelci vládlo velké napětí, které se vystupňovalo silničním neštěstím v roce 1987, při kterém zahynuli 4 obyvatelé uprchlického tábora v pásnu Gazy. První intifáda (arabsky povstání) vypukla 9. prosince 1987 a vyznačovala se palestinskými demonstracemi a nepokoji provázenými vrháním kamenů a používáním lehkých zbraní. Izrael reagoval tvrdě a na palestinské straně byly značné oběti. První intifáda zasáhla především židovské osadníky obývající okupovaná území. Za datum ukončení první intifády bývá označováno podepsání dohody z Osla v roce 1993. Při první intifádě bylo usmrceno celkově 1 162 Palestinců a 160 Izraelců. (Čejka, 2005: 169–171)

4.5 Druhá intifáda

Další série násilí mezi Izraelci a Palestinci. Druhá intifáda vypukla v září roku 2000 v Jeruzalémě po dlouhodobém násilí mezi Palestinci a Izraelci. Odkud se rozšířila do celého Izraele a na palestinská území. Izrael z důvodu bezpečnosti obsadil Západní břeh i pásmo Gazy. Mezitím probíhala neúspěšná jednání mezi palestinským politikem Jásirem Arafatem a izraelským premiérem Ehudem Barakem. Po zvolení nového izraelského premiéra Ariela Šarona bylo nařízeno stáhnutí jednotek z pásma Gazy a organizování plánu výstavby bezpečnostní bariéry. Druhá intifáda se od první lišila především daleko větším násilím a vyšším počtem obětí. Oficiálně skončila smrtí Jásira Arafata v roce 2004, ale násilí přetrvávalo až do roku 2005. Největší násilnosti organizovala radikální islámská hnutí Hamás a Palestinský islámský Džihád, která se projevovala sebevražednými útoky ve veřejných prostorách. Charakteristické byly výbuchy v autobusech, kavárnách, nočních klubech apod. Izraelci na oplátku zaútočili těžkou vojenskou technikou. Oběťmi druhé intifády se stalo 3 491 Palestinců, 973 Izraelců a 57 občanů cizích zemí. Výsledkem druhé intifády byl také rozsáhlý ekonomický propad. Palestinská ekonomika klesla o desítky procent a většina Palestinců žila na pokraji chudoby. V pásmu Gazy byla až 50 % nezaměstnanost. Izraelská ekonomika na tom nebyla o nic lépe, celkově poklesla a nezaměstnanost se vyšplhala až na 20 %. Navíc stavební průmysl přišel o palestinské dělníky a turismus v zemi klesl o 50 %. V roce 2005 byli všichni židovští osadníci vystěhováni z pásma Gazy. Území bylo předáno pod Palestinskou autonomii a vedení se ujalo hnutí Hamás. [43] (Čejka, 2005: 213-230)

4.6 Současná situace v Izraeli

V roce 2006 došlo k výraznému zhoršení vztahů mezi Izraelem a Libanonem. Dvanáctého července 2006 byli uneseni 2 izraelští vojáci libanonským radikálním hnutím, Hizballáh. Izrael reagoval leteckým útokem na Libanon, a Hizballáh ostřeloval raketami sever Izraele. Příměří bylo přijato 14. srpna 2006. Během střetu došlo k mnoha obětem na životech na obou stranách i k velkým materiálním ztrátám. K výměně dvou zajatých izraelských vojáků za 5 libanonských vězňů došlo až 16. července 2008. [11]

Izrael byl i po skončení druhé intifády stále napadán raketami odpalovanými z pásma Gazy. V roce 2008 se proti tomu snažil Izrael radikálně zasáhnout. V té době vládlo

mezi Izraelem a hnutím Hamás půlroční příměří, po jeho ukončení však byly opět na jižní Izrael vystřelovány rakety. Izrael se rozhodl radikálně zakročit a byl odhlasován izraelský úder neboli operace Lité olovo na pásmo Gazy. Od 27. prosince 2008 bylo pásmo Gazy bombardováno izraelskými obranými silami, které se soustředily hlavně na vojenské základny Hamásu, výcvikové tábory a vládní či policejní budovy. Hamás po tomto úderu ještě více zintenzivnil raketové útoky na Izrael. Osm dní po leteckých útocích přešel Izrael do pozemní invaze, kterou měly zajistit oblasti, odkud byl Izrael stále ostřelován. Útok trval několik týdnů. Většina států tento úder odsoudila a žádala zastavení bojů. Na obou stranách bylo mnoho ztrát. Izrael i palestinské ozbrojené skupiny byly obviněné ze spáchání zločinů proti lidskosti, když v průběhu bojů útočily na civilisty. Cílem celé operace mělo být zastrašení možných nepřátel, a to nejen Palestinců. Izrael chtěl také naznačit, že nebude dále snášet přívaly raket vystřelovaných na izraelské území. [12]

Spor mezi Palestinci a Izraelci přesto stále přetrvává. Města na jihu Izraele nedaleko pásma Gazy jsou i v roce 2012 pod neustálými raketovými útoky teroristů. Jedná se především o města Berševa, Aškoda, Aškelon, Kirjat Malachi a další. Většina z těchto útoků, které úspěšně odráží systém Iron Dome, se obejde bez zranění. V současné době je Izrael stále ve válečném stavu se severními státy, Sýrií a Libanem. [13]

5. Bezpečnost Izraele

5.1 Bezpečnost a obrana země

V prvních kapitolách byly vysvětleny nejdůležitější bezpečnostní pojmy, shrnuta základní charakteristika Izraele s důrazem na náboženství a obyvatelstvo a nakonec byly popsány nejdůležitější historické mezníky, popisující nedávnou historii státu. Nyní je důležité zmínit, jak se o bezpečnost svých obyvatel stará samotný stát.

Cizinci neboli turisté většinou nejsou až na výjimky cílem teroristických útoků, ale protože je Izrael obklopen zeměmi, které k němu byly v minulosti více než nepřátelské (Libanon, Sýrie, Jordánsko, Egypt) a stále se nachází ve vleklém konfliktu s Palestinci, je nutné počítat s rizikem útoků. Nejčastěji byla a jsou napadána místa soustřeďující nejvíce izraelských civilistů, místa jako tržiště, autobusová nádraží a zábavné podniky. S Egyptem a Jordánskem uzavřel Izrael mírové smlouvy, ty však nejsou stoprocentní a mírová jednání s palestinskými představiteli zatím nepřináší nic nového. Potřeba zajištění bezpečnosti je více než nutností. Turista se může na každém kroku setkat s neustálou vojenskou kontrolou. Ve městech u obchodů nebo úřadů stojí stráž, která může kontrolovat obsah tašek. Často je nutné procházet bezpečnostními rámy a běžně na ulicích lze potkat ozbrojené vojáky i vojačky. Obavy z útoků stále přetrvávají.

Největší snaha je zabránit sebevražedným útokům, proto byla v devadesátých letech vybudována bezpečnostní zeď, která má bránit vstupu atentátníků ze Západního břehu. Zeď tvoří zejména zábrany z ostnatého drátu a kontrolní stanoviště. Kvůli ostřelování Izraele raketami, odpalovanými Palestinci z pásma Gazy, byl vyvinut mobilní systém, Iron Dome. Izrael dostal na projekt od Spojených států amerických (USA) 205 milionů dolarů. Kromě této finanční pomoci dostává Izrael od USA ročně 3 miliardy dolarů na vojenské účely. V březnu 2011 byl protiraketový systém Iron Dome umístěn u města Berševa, u hranic s Gazou a v dubnu u města Aškelon, také sousedícího s pásmem Gazy. Systém slouží k zachycování odpálení rakety a zároveň vyšle jinou raketu, která hrozbu zneškodní. [14]

Obecně se o bezpečnost země stará izraelská armáda. V Izraeli je zavedená povinná vojenská služba. Každý občan státu musí po dosažení věku 18 let narukovat na vojnu. V armádě slouží i ženy. Muži slouží tři roky, ženy dva. Po ukončení vojenské služby

jsou muži jednou ročně povolávání na cvičení až do věku 45 let. Silně věřící Židé (charedim) v armádě sloužit nemusí nebo mají službu odloženou, na základě výjimky pro studenty ješiv. Povinná vojenská služba může být nahrazena službou národní (Účastníci pracují v sociálním a vzdělávacím sektoru po dobu od 12 do 24 měsíců.). Izraelská armáda je považována za jednu z nejlepších na světě. Armáda je vybavena moderními zbraněmi často vyrobenými v Izraeli. Finanční výpomoc Izraeli poskytují Spojené státy americké. V letech 2008–2017 se předpokládá finanční pomoc ve výši 30 miliard dolarů. Celkové výdaje na obranu se pohybují okolo 7,3 % HDP. Vedle armády se o bezpečnost země starají bezpečnostní složky. Mezi nejznámější patří národní zpravodajská agentura Mossad, která se stará o vnější bezpečnost země. Vnitřní bezpečnost má na starosti Šabak (izraelská bezpečnostní agentura), ta se stará o protiteroristické operace. [7] [15] [16]

Dalším způsobem, jakým se izraelská vláda snaží zabránit terorismu, nelegálnímu přistěhovalectví i pašování drog, je budování bariér podél izraelských hranic. Izrael má bariéry téměř na všech hranicích. V polovině 70. let byl na hranicích s Libanonem vybudován plot s ostnatým drátem. V roce 2002 vznikla bariéra oddělující Izrael od Západního břehu Jordánu o plánované délce cca 700 km, aby se zabránilo pohybu sebevražedných útočníků. Již od zahájení stavby, poklesl počet spáchaných teroristických útoků na izraelské občany. Mezi Izraelem a Sýrií je plot oddělující území Golanských výšin. Další je při hranicích s Jordánskem. Nejnovější bariéra se buduje na hranicích s Egyptem. Bariéry budou vybudovány na celkovém úseku 240 km. [17]

Myslím si, že se Izrael dobře stará o bezpečnost svých obyvatel i příchozích návštěvníků. Největší hrozbu spatřuji právě v terorismu, ale nemyslím si, že by byli turisté přímo ohroženi. Terorismus si jako způsob boje vybírají především palestínští radikálové, kteří neuznávají Izrael jako stát a většina bombových útoků nebo atentátů je směřována na Židy. Budování betonových bariér není moc estetické a nelíbí se mi především oddělení Izraele od Palestinských území, protože si nemyslím, že všichni Palestinci touží po zničení Izraelského státu a ne všichni Palestinci jsou teroristé. Palestinci cestují na území Izraele za prací a kvůli těmto bezpečnostním bariérám musí dennodenně podstupovat mnohdy několikahodinové kontroly. I když se mi tento způsob ochrany nezamlouvá, věřím, že je pro udržení bezpečnosti v zemi nezbytný a zatím i efektivní.

5.2 Přírodní ohrožení

Izrael je zemětřesnou oblastí. Přes Akabský záliv (Rudé moře) a Mrtvé moře probíhá aktivní levantský zlom a východní oblast země je ovlivňována odezvami otřesů ve Středozemním moři, které leží nedaleko styku euroasijské a africké desky. V Galileji jsou pozůstatky dávné sopečné činnosti v podobě teplých až horkých pramenů. Nejznámější lokalitou je Chammát Gader jihovýchodně od Genezaretského jezera při hranici s Jordánskem. Pobřeží Středozemního moře bývá občasné postiženo vlnami tsunami avšak bez katastrofických dopadů. V poušti Negev se běžně vyskytují prachové a pískové bouře. (Čeřovský, 1999: 14)

Přírodní katastrofa je rychlý přírodní proces mimořádných rozměrů, který způsobí velké materiální škody a oběti na životech. Podle terminologie světových organizací musí být obětí na životě nejméně 25 a škod alespoň za 25 milionů dolarů. Pokud jsou důsledky menší, používá se pojem pohroma. (Kukal, 2005: str. 4).

Přestože je území Izraele seismicky aktivní oblastí, jsou obvyklé pouze záchvěvy země o síle 4,2 stupně Richterovy škály. Zatím poslední zemětřesení zasáhlo Izrael o síle 6 stupňů Richterovy škály v dubnu 2011. Častější jsou prachové a pískové bouře v oblasti Negevské pouště, které způsobují mnoho škod (zničená úroda v oázách, poničená technika, dýchací problémy apod.). Při bouři je doporučeno zavít se v autě. Pokud se není kam schovat, je nutné vyhledat závětrné místo, přikrýt si hlavu šátkem a lehnout si břichem a obličejem k zemi. Prachové a písečné bouře však nejsou životu nebezpečné. [18] (Kukal, 2005: 26)

Následující tabulka představuje přehled největších přírodních neštěstí či pohrom, které se na území Izraele udály od roku 1970. Z tabulky vyplývá, že na území Izraele dochází také k požárům a regionálním povodním. Dle definice o katastrofách, můžeme požár na hoře Carmel v roce 2010 zařadit mezi katastrofy. Požár, který zapříčinilo dlouhotrvající extrémní sucho, přinesl 44 obětí a peněžní škodu za 270 milionů dolarů.

Na základě prostudovaných informací se domnívám, že Izrael není ohrožován živelnými pohromami. Z tohoto hlediska tedy nepovažuji Izrael za nebezpečnou zemi, a proto se přírodním ohrožením nebudu v práci dále zabývat.

Tabulka 1: Největší přírodní pohromy na území Izraele [19]

Přírodní neštěstí	Datum	Místo události	Počet obětí	Počet zasažených	Peněžní škoda (\$ milion)
Lesní požár	02. 12. 2010	Carmel Forest	44	20 022	270
Povodně	19. 01. 2010	Jih Izraele	2		
Epidemie	2000 srpen	Jeruzalém, Tel Aviv, Gola	12	139	
Bouřka	19. 01. 2000	Jeruzalém, Tel Aviv	3	410	2,75
Sucho	1999 duben				75
Povodně	17. 10. 1997	Blízko Beeršeba	15		40
Lesní požár	02. 07. 1995	Jeruzalém		240	45
Bouřka	12. 12. 1991		5		
Lesní požár	03. 11. 1983	Jeruzalém			
Sesuv půdy	30. 12. 1970		20	13	

6. Cestovní ruch

Cestovní ruch je významným společensko-ekonomickým fenoménem. Každoročně představuje největší pohyb lidské populace, nejen za účelem rekreace, ale i poznáváním. Je ovlivňován zejména ekonomickými, politickými, sociálními, technicko-technologickými a ekologickými faktory působícími na prostředí. Ekonomické vlivy na cestovní ruch se týkají zejména pozitivního či negativního ekonomického růstu (nezaměstnanost, inflace, stabilita měny a úrokové míry). Politické prostředí tvoří mírové podmínky v jednotlivých státech a ve světě jako celku. Cestovnímu ruchu se proto nedaří v zemích, kde vládnou občanské nepokoje nebo je ohrožena bezpečnost turistů, jejich zdraví, případně majetek. (Hesková, 2006: 3-18)

Pod pojmem cestování a cestovním ruchem se rozumí: „Činnost lidí, kteří cestují na místa mimo své běžné prostředí anebo zde pobývají za účelem zábavy, pracovní nebo z jiných důvodů.“. (Hesková, 2006: 11)

Práce se zabývá především aktivním cestovním ruchem (inbound tourism), a tím se rozumí příchod zahraničních návštěvníků do cílové země. V následující tabulce je vidět procentuální podíl cestovního ruchu na tvorbě HDP Izraele. Je zřejmé, že izraelská ekonomika, stejně tak příjmy z cestovního ruchu, jsou za posledních několik let ovlivňovány jen minimálně, navzdory celosvětové ekonomické krizi, nebo izraelsko-palestinskému konfliktu.

Tabulka 2: Procentuální podíl odvětví cestovního ruchu na tvorbě HDP [20]

Rok	2006	2007	2008	2009	2010
Cestovní ruch	9,2 %	9,4 %	9,4 %	9,3 %	9,3 %

6.1 Rozvoj mezinárodního cestovního ruchu

Rozvoj cestovního ruchu, výběr destinace a účast obyvatelstva na cestovním ruchu ovlivňuje řada faktorů již výše zmíněných. Účast obyvatelstva na cestovním ruchu mohou ovlivňovat především vlastní preference, očekávání a představy. Tedy vlastní motivy, úroveň materiálně technické základny v zemi, dostupnost destinace, propagace destinace a reference či vlastní zkušenosti. Bezpečnost je pro cestující zásadní faktor, neboť si většinou chtějí na dovolené odpočinout či poznat zemi, ale určitě nechtějí být

omezování při své cestě nebo se dokonce ocitnout v ohrožení života. Proto si většinou vybírají bezpečné destinace a nenavštěvují země, které jsou ohrožené válkou nebo ozbrojenými konflikty a nepokoji.

Cestovní ruch je součástí mezinárodních vztahů. Je to prostředek pro poznávání jiných kultur a zemí, a působí na vzájemné prohlubování mezinárodní spolupráce. Politická stabilita a bezpečnost působí zásadně na cestovní ruch, který je silně ovlivňován jakýkoliv narušením bezpečnosti v daném teritoriu. Teroristické útoky, nové neznáme choroby a živelné pohromy vždy dopadly na bezbranné turisty, ale i na danou zemi, která se musela vypořádat s nezájmem či se stagnací mezinárodního cestovního ruchu. To se také negativně projevilo na ekonomickém rozvoji dané země (ztráta zaměstnání, snížení životní úrovně obyvatelstva apod.). (Hesková, 2006: 184-188)

Blízký východ je z hlediska mezinárodněpolitického vývoje dlouhodobě jedním z nejsledovanějších regionů světa, a stát Izrael je v dějinách moderního Blízkého východu jedním z nejvýraznějších fenoménů, k čemuž přispěla nejen situace, ve které se Izrael od svého vzniku nachází, ale také zveličování problému médií.

Tabulka 3: Přehled příchozích návštěvníků Izraele [21]

Rok	2010	2009	2008	2000
Země příchozích návštěvníků	Počet příchozích návštěvníků (v tisících)			
Evropa				
Ruská federace	318,4	231,4	205,6	74,6
Německo	171,5	139,8	137,4	176,0
Velká Británie	168,8	163,5	173,3	201,2
Itálie	150,2	116,5	120,6	171,4
Polsko	69,4	53,8	86,8	41,9
Česká republika	13,7	10,9	16,4	11,4
Amerika				
USA	605,1	538,0	600,6	488,5
Kanada	70,2	59,5	68,5	55,0
Argentina	48,8	27,9	31,2	22,7
Asie				
Indie	40,1	23,1	29,5	15,9

Korea	30,0	17,3	30,6	16,8
Jordánsko	17,8	15,0	15,3	77,9
Afrika				
Nigérie	31,6	43,9	34,3	9,3
Jižní Afrika	21,1	18,1	22,4	20,6
Austrálie				
Austrálie	30,7	23,5	26,3	23,4

V tabulce jsou znázorněny vybrané země, ze kterých přijíždí do Izraele nejvíce návštěvníků. Údaje o České republice jsou vybrány pouze pro zajímavost. Mezi těmito zeměmi v Evropě vévodí Ruská federace. Spousta Židů již z Ruska emigrovala do Izraele, ale stále v Rusku žije okolo 200 000 Židů. Překvapilo mě velké číslo návštěvníků z Německa. V Německu dnes žije přes 100 tisíc Židů a samotné Německo je navzdory historii Druhé světové války spojencem Izraele. Celosvětově nejvíce návštěvníku cestuje ze Spojených států amerických (USA), což může být dáno rozlohou země, počtem obyvatel mnohonásobně převyšující evropské státy, ale také početným židovským obyvatelstvem. Ve Spojených státech amerických Židé tvoří druhou největší židovskou komunitu na světě. Na jejich území žije přes 5 milionů Židů. USA navíc patří mezi státy, které Izrael podporují zejména po finanční stránce

6.2 Nejnavštěvovanější místa v zemi

Izrael je malá země, kterou je možné procestovat za 7-10 dní a nabízí mnoho přírodních krás, kulturní a archeologické památky, posvátná místa a téměř celoroční možnost koupání a potápění. (Čeřovský, 1999: 56-57).

V této kapitole práce pojednává o nejatraktivnějších místech země. Popisovaná místa byla vybrána po prostudování nabídek cestovních kanceláří specializujících se na poznávací zájezdy po Izraeli (např.: cestovní kancelář Avetour, cestovní kancelář Tilia a další). Vybraná místa se shodují s místy, které označili respondenti v dotazníkovém šetření za nejatraktivnější. Jelikož se vybraná místa nenachází pouze na izraelském území, bylo nutné tato místa odlišit, zejména kvůli bezpečnostní situaci, která se liší na izraelském a na palestinském území.

6.2.1 Turisticky navštěvovaná místa na izraelském území

Jeruzalém

Hlavní město je centrem tří světových náboženství a je proslulé díky nespočtu synagog, mešit a kostelů. Město bylo několikrát zcela nebo částečně zničeno, ale vždy bylo znovu vybudováno. Ve středověku byl Jeruzalém považován za střed země. Na území Jeruzaléma se nachází staré město (historické centrum) s nejvýznamnějšími památkami. Staré město je ohraničeno opevněním a vede do něj sedm bran (osmá je zazděná). Dělí se na 4 čtvrti: Muslimskou, Židovskou, Křesťanskou a Arménskou. Mezi památky můžeme zařadit největší mešitu v Jeruzalémě, Al-Aksá. Pod mešitou se prý nacházejí pozůstatky prvního Šalamounova chrámu. Hned vedle se nachází Skalní dóm, známý díky své zlaté kupoli.

Pro křesťany je nejvýznamnějším místem chrám Božího hrobu, kde byl ukřižován a pochován Ježíš Kristus. Nejsvětějším místem Židů je Zeď nárků, západní zeď druhého židovského chrámu. Největší náboženské nepokoje se konají na plošině zvané Chrámová hora, kde se nachází chrám Al-Aksá. Židé si na toto území dělají nárok, neboť zde byl postaven Šalamounův chrám. Území je však pod muslimskou správou a proto zde dochází k četným protestům. [22]

Obrázek 3: Jeruzalém [23]

Tel Aviv

Tel Aviv je největší a nejmodernější město v Izraeli a žije zde přes půl milionů Izraelců. Město je střediskem obchodu, kultury a zábavy. Mnohými zeměmi je považováno za hlavní město Izraele, a proto zde sídlí většina ambasad. Leží na pobřeží Středozemního moře a jeho pláže jsou pověstné. Město má dvě části: moderní Tel Aviv a starou Jaffu. Tel Aviv se vyznačuje mrakodrapy, moderní architekturou, širokými ulicemi, drahými restauracemi, luxusními hotelovými komplexy a uspěchaným životem. Jaffa je spíše staropalestinské město s kamennými domy a pomalým životem. Jaffa se považuje za nejstarší známé přístavní město a říká se, že právě tady si Noe stavěl před biblickou potopou světa svou archu. Podél celého města se táhnou upravené, písčité pláže. Nedaleko Tel Avivu se nachází mezinárodního letiště Ben Gurion. [23]

Haifa

Dalším přístavním městem je Haifa. Po vzniku Izraele se Haifa stala nejvýznamnějším přístavem v zemi a dodnes je pro dovoz a vývoz velmi důležitá. Město se dělí na 3 části. Nejchudší je na úbočí hory Carmel a bohatší čtvrti stoupají nahoru. Čtvrť Hadar je hlavním obchodním a administrativním centrem, a nejvýše položená je luxusní čtvrť Carmel. Cesta na Carmel je umožněna po schodech nebo za použití pozemní dráhy Carmelit Subway. Dominantou města je Svatyně bahaizmu, se zlatou kupolí, umístěná uprostřed nádherných zahrad. Mezi další památky patří zahrada soch (Gan HaPesalim), Haifa Museum, Karmelitánský klášter, Eliášova jeskyně nebo námořní muzeum. Svahy hory Carmel pokrývá největší národní park v Izraeli, HaK'tana. [9]

Golanské výšiny a řeka Jordán

Severovýchod Izraele zaujímá výběžek rozsáhlého pohoří Golanských výšin. Tato oblast je zpřístupněna pouze z části, protože na hranici se Sýrií, je pás demilitarizované zóny hlídané jednotkami OSN. Je to sporné území mezi Izraelem a Sýrií. V roce 1944 byly součástí Sýrie, ale v roce 1967 Izrael Golany obsadil a od té doby tuto oblast spravuje. Pohoří dominuje hora Hermon (2 184 m), kde se nachází lyžařské středisko. V oblasti se vyskytuje asi 34 židovských osad a také vesnice Drúzů. Golanské výšiny nabízejí mnoho značených a upravovaných tras pro pěší turistiku a je zde k vidění národní park Yahudiya Forest Nature Reserve. Oblast je stále na některých místech

podminovaná. Tato místa jsou označena dráty a varovnými nápisy a je nezbytné se jim vyhýbat. [24]

Pramení zde několik krátkých říček, ze kterých vzniká největší izraelská řeka Jordán. Řeka Jordán se vlévá do Galilejského jezera a do Mrtvého moře. Pro křesťany je místo, kde řeka vytéká z Galilejského jezera svaté a hojně navštěvované poutníky, neboť na tomto místě byl prý pokřtěn Ježíš Kristus. Místo je zvané Jardenit. Jordán je také dějištěm několika biblických zázraků. Jeho břehy jsou lemované přírodními rezervacemi např. Banias, Tel Dan, Gamla apod. a národním parkem Hurshat Tal. [9]

Negevská poušť a Ejlat

Oblast pouště se dělí na Severní Negev, kde se nachází úrodná půda, Západní Negev s písčnou půdou, Střední Negev, Negevské výšiny a náhorní planiny. Zajímavostí jsou machteš, neboli kráterové propadliny. Vládne zde pouštní a polopouštní klima a kromě turisticky významného města Ejlat, je poušť málo obydlená. Izrael se snaží o zastavování pouště díky přeměně pustiny na zemědělsky využívanou zem.

Obrázek 4: Eilat [25]

Na jižním cípu Negevské pouště se rozprostírá město Ejlat, ležící na pobřeží Rudého moře. Město je vyhledávaným turistickým centrem, lákajícím potápěče na tropické korálové moře. Město lze rozdělit do tří částí: na hotelový areál, městské centrum a pětikilometrový pruh pobřeží směrem k Egyptu (přechod Taba). Ve městě se nachází

komplex Dolphin Reef, ale větší atrakcí je Coral Beach Nature Reserve, kde je možné v ponorce absolvovat 60 metrový ponor. Dalším lákadlem je například podmořská observatoř. [9]

6.2.2 Turisticky navštěvovaná místa na území Palestinské samosprávy

Pro křesťanské poutníky existují v Izraeli tři nejdůležitější cíle. Města Jeruzalém, Betlém a Nazaret. Poslední dvě se však nacházejí na území Palestinské samosprávy. Na tomto území se také vyskytuje hojně navštěvované Mrtvé moře a přilehlá pevnost Masada

Nazaret

Severní město Nazaret leží v Dolní Galileji. Je tvořeno především zástavbou z 19. a 20. století. Město obývají jak Židé, tak i Arabové. S městem je spjato mládí Ježíše Nazaretského. Podle Nového zákona, ve městě žili Josef s Marií, a právě zde, oznámil archanděl Gabriel Marii, že očekává Ježíše. Ve městě je situován největší křesťanský komplex na Blízkém východě, bazilika Zvěstování, kostel Svatého Josefa, kostel Svatého Gabriela a Kána Galilejská, kde Ježíš učinil první zázrak, tedy proměnil vodu ve víno při svatební hostině. Nedaleko od města se nachází také významná hora Tábor, kde se nachází bazilika Proměny Páně. [26]

Betlém

Leží v centru Západního břehu Jordánu 8 km od Jeruzaléma. Třicet tři procent jeho obyvatel je křesťanského vyznání (v roce 1947 to bylo 75 %). Největší lákadlo Betléma představuje náměstí Manger, kde se nachází Chrám Narození Páně. Ústředním místem v chrámu je jeskyně Narození. Stříbrná hvězda zde ukazuje na místo, kde se dle legendy narodil Ježíš Kristus. Pro židy je nejvýznamnějším místem hrobka Jakobovy manželky Ráchel. Každý rok se sjede velký počet křesťanů, aby zde oslavili vánoční svátky a zúčastnili se vánočních slavností. Betlém leží na palestinském území, proto se i zde turisté setkávají s bezpečnostní kontrolou. V roce 2002 se při vpádu izraelských sil zabarikádovalo v chrámu Narození Páně 180 radikálních Palestinců. Po několikátýdenním obléhání a obětí na palestinské straně byli povstalci propuštěni. Při prohlídce chrámu bylo nalezeno 40 výbušných zařízení, proto byl ve městě dokonce

vyhlášen zákaz vycházení a město se na několik dní stalo “městem duchů“. Dnes jsou vjezdy do města pod kontrolou izraelské armády a pohyb obyvatel Betléma je omezen propustkami a bezpečnostní betonovou zdí. [9] [27]

Mrtvé moře a pevnost Masada

Mrtvé moře je bezodtokové slané jezero rozprostírající se mezi Izraelem a Západním břehem Jordánu. Vyznačuje se jako nejnižší položené místo na Zemi. Leží 408 metrů pod hladinou moře. Právě díky přemíře soli a jiných minerálů, v něm nežijí žádné živočichové. Navzdory tomu, má jeho voda léčivé vlastnosti. U Mrtvého moře je po celý rok velmi horko a sucho. Právě horké a suché klima přispívá nejen vysoké mineralizaci vody, ale také k vysokému vypařování z hladiny a dochází tak k poklesu hladiny jezera. Na březích jsou vytvořeny turistické rezorty s plážemi pro koupání. V jižní části jezera dochází k těžbě soli a dalších minerálů. [9]

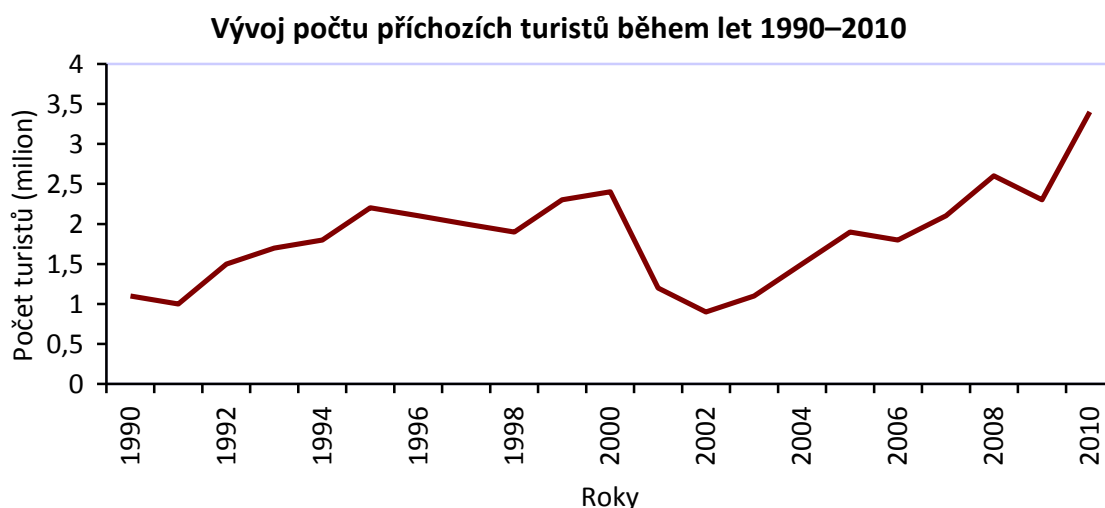
Obrázek 5: Mrtvé moře [28]

Několik kilometrů od Mrtvého moře se nachází starověká židovská památka, pevnost Masada, zapsaná na seznamu kulturního dědictví UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization). Pevnost se nachází na strmém skalním útesu a byla vybudována jako luxusní nedobytné sídlo se zabezpečením vody. Dnes jsou k vidění pouze ruiny. Do pevnosti vede lanovka a jsou zde prováděny prohlídky. [29]

6.3 Aktivní cestovní ruch v Izraeli v souvislosti s historií země

Cestovní ruch (CR) Izraele je charakteristický svými výkyvy, způsobenými bezpečnostními událostmi na Blízkém východě i po celém světě. V roce 1967, kdy v zemi probíhala Šestidenní válka, došlo poklesu příjezdového CR. Avšak rok na to opět vzrostl téměř o 50 % (1968). Jom Kipurská válka v roce 1973 vedla opět k poklesu aktivního CR. Pokles pokračoval i v následujících třech letech. Až po podepsání mírových smluv s Egyptem roku 1978 došlo k nárůstu příjezdů, při kterém bylo dosaženo poprvé jednoho milionu turistů. Osmdesátá léta byla opět obdobím výkyvů. Pokles příjezdového CR začal v roce 1982 po První libanonské válce a dále byl ovlivněn teroristickými útoky během první intifády. Velkou změnu přineslo podepsání mírové dohody s Jordánskem roku 1994. Tato mírová dohoda umožnila turistům zkombinovat návštěvu Izraele s návštěvou Jordánska, zejména hojně navštěvovanou oblast skalního města Petry. Roku 1994 bylo dosaženo dalšího úspěchu, zemi poprvé navštívili dva miliony turistů. V roce 2000 do Izraele přivítalo 2.7 milionů turistů, což bylo způsobeno především návštěvou papeže Jana Pavla II. Během druhé intifády a po teroristických útocích z roku 2001 cestovní ruch v zemi klesl pod jeden milion návštěvníků. V tomto období dostávali turisté přijíždějící do země během nepokojů při příjezdu červenou růži, a při odjezdu děkovný certifikát, za to, že i přes násilnosti v zemi, Izrael navštívili. Od té doby však počet přijíždějících turistů opět narůstá. Zajímavostí je, že během krizových období, byl podíl Židů v příjezdovém ruchu poměrně vysoký, protože byli jediní, kdo nepřestávali přijíždět do země bez ohledu na bezpečnostní situaci. V letech 2001–2003 tvořili židovští turisté polovinu všech příchozích turistů. [31] [32] [33]

V předchozím odstavci je znatelný vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Izraele. Každá válka a intifáda výrazně snížila počet turistů přijíždějících do Izraele. Je však zřejmé, že Izrael je velmi zajímavá a lákavá země, neboť zaznamenaný pokles většinou netrval příliš dlouho. Vliv na příjezdový cestovní ruch měly také zářijové události roku 2001, a to nejen medializovaný teroristický útok na americký kontinent, ale také druhá intifáda v Izraeli, kdy cestovní ruch klesl pod jeden milion návštěvníků. Vývoj počtu příchozích turistů je také vidět v následujícím grafu, který znázorňuje aktivní cestovní ruch země během let 1990 až 2010.

Graf 2: Počet příchozích turistů do Izraele za období 1990–2010 [30]

V roce 2008 navštívilo Izrael více než 3 miliony návštěvníků. Osmdesát procent turistů navštívilo město Jeruzalém, přes 5 % turistů pak navštívilo Tel Aviv, Mrtvé a Galilejské moře. Cestovní ruch v roce 2008 přinesl příjem 2.7 bilionů dolarů. V roce 2010 přišlo do Izraele 3.45 miliónů návštěvníků. Nejčastějším důvodem turistů k navštívení Izraele je náboženství nebo putování a rekreace. Mezi další patří návštěva příbuzných, obchod a konference a ostatní.

Nepřehlédnutelným odvětvím cestovního ruchu v Izraeli se stala náboženská turistika. Pro křesťany má Izrael velký náboženský význam. Téměř dvě třetiny návštěvníků jsou poutníci, kteří chtějí navštívit místa spojená s památkou Ježíše Krista. V duchu putování, izraelská vláda, financována Židovským národním fondem, představila v roce 2012 novinku pro náboženské turisty, Evangelijní stezku a doufají, že jim toto lákadlo přivede další turisty. Stezka má zahrnovat všechny nejdůležitější lokality z Nového zákona, je dlouhá 39 km a přístupná pro každého. [34] [35]

6.4 Postavení Izraele v cestovním ruchu Blízkého východu

V následující tabulce je vidět postavení Izraele v cestovním ruchu. Ke srovnání byly vybrány sousedící státy. Z tabulky je na první pohled zřejmé, že Izrael nezaujímá vůdčí postavení. To může být způsobeno kvůli jeho poměrně malé rozloze vůči jeho sousedním státům, ale také jeho historií, ve které došlo k mnoha válkám a konfliktům. A právě tyto události ovlivňují příjezdový cestovní ruch země. Co se týče turistických

příjezdů, nejvíce navštěvovanou zemí je Egypt. Izrael však navštíví mnoho jednodenních návštěvníků, kteří přicestují právě z Egypta.

Tabulka 4: Mezinárodní cestovní ruch Izraele a jeho sousedních států [36]

Destinace	Turistické příjezdy (tisíc)			Příjmy z turismu (US \$ milion)		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Izrael	2,572	2,321	2,805	4,279	3,741	4,768
Palestina	387	396	524	269	410	..
Egypt	12,296	11,914	14,051	10,985	10,755	12,528
Jordánsko	3,729	3,789	4,557	2,943	2,911	3,413
Libanon	1,333	1,851	2,168	5,819	6,774	..
Sýrie	5,430	6,092	8,546	3,150	3,757	..

Domnívám se, že příjezdový cestovní ruch ovlivňují nejen události nedávné historie, ale i současná situace, kdy je Izrael vystavován četným teroristickým a bombovým útokům. Izrael byl a stále je za posledních 60 let v neustálém konfliktu jak s arabskými zeměmi, tak s Palestinci, kteří stále touží po vlastním státě a nezávislosti a upozorňují na sebe právě teroristickými útoky. Tyto útoky, které se na území odehrávají, přímo neohrožují příchozí návštěvníky, neboť podle pro mě dostupných informací, nejsou tyto útoky směřovány přímo proti turistům, ale spousty potenciálních návštěvníků tyto události odradí od cesty do Izraele. Skutečnosti také nahrává zveličování problémů médií, vysoká frekvence a opakování útoků. To vše se poté odráží na příjezdovém cestovním ruchu, kdy dochází k trvalému poklesu poptávky cestovního ruchu, neboť tato situace vyvolává u potenciálních turistů značné obavy o jejich bezpečí. Izrael je podle mě velmi atraktivní země, která má co nabídnout. A myslím si, že židé i křesťané vedení svou vírou zemi navštíví bez ohledu na bezpečnostní situaci, která v zemi panuje. Protože pro tyto lidi je Izrael Svatá země, spojená s mnoha posvátnými místy zobrazující biblické příběhy. Proto se Izrael s těmito poklesy poptávky vyrovnává velmi dobře a relativně rychle.

V roce 2007 byl zaveden celosvětový index míru, který podle stanovených indikátorů, dokázal porovnat většinu států na světě z hlediska bezpečnosti. Izrael se bohužel ocitnul až na samém konci tohoto seznamu. Celosvětový index míru (The Global Peace Index) se skládá z 24 indikátorů. Pět z 24 indikátorů se vztahuje ke konfliktům a sklonům ke konfliktům. Dalších deset indikátorů posuzuje úroveň bezpečí a bezpečnosti v zemi.

Posledních devět indikátorů souvisí s hromaděním vojenských sil země. Poradní výbor rozdělí body založené na relativní důležitosti každého indikátoru v rozsahu 1 až 5 bodů. Výpočtem podle vzorce pak vznikne výsledné číslo. [37]

V následující tabulce jsou zobrazeny mnou vybrané státy. Pro srovnání, jsem uvedla i Českou republiku, která se v minulém roce umístila mezi prvních deset nejbezpečnějších států. Dále byl vybrán stát Izrael a státy s ním sousedící. Izrael, Sýrie a Libanon se umístili až na zadních příčkách v celosvětové tabulce. Myslím si, že je to dáno především tím, že oblast Blízkého východu je stále ohrožována politickou nestabilitou a vyhrconými konflikty. Ačkoliv je Izrael považován za evropskou, ekonomicky i hospodářsky vyspělou zemi, patří mezi 10 nejnebezpečnějších států na světě kvůli špatným vztahům se sousedními státy a stále trvajícím konfliktem vně státu.

Tabulka 5: Seřazení vybraných zemí Blízkého východu, dle The Global Peace Index [37]

Počet zúčastněných zemí	121		140		144		149		153	
Rok	2007		2008		2009		2010		2011	
Země	Index	Pořadí	Index	Pořadí	Index	Pořadí	Index	Pořadí	Index	Pořadí
Česká republika	1,524	13	1,501	17	1,328	11	1,36	12	1,32	5
Izrael	3,033	119	3,052	136	3,035	141	3,019	144	2,901	145
Egypt	2,068	73	1,987	69	1,773	54	1,784	49	2,023	73
Jordánsko	1,997	63	1,987	65	1,832	64	1,948	68	1,918	64
Libanon	2,662	114	2,84	132	2,718	132	2,639	134	2,597	137
Sýrie	2,106	77	2,027	75	2,049	92	2,274	115	2,322	116

Z tabulky a výsledků The Global Peace Index pro rok 2007 až 2011 vyplývá následující zhodnocení a důvody umístění Izraele až na samém konci seznamu. Rok 2007 přinesl konečné číslo 3,033. Celkově velké číslo bylo udělené za vysoký potenciál teroristických útoků, nedostatek respektu pro lidská práva a vztahy se soudními státy, což bylo způsobeno napětím zaznamenaným v roce 2006, kdy se výrazně zhoršily vztahy s Libanem. Stav v roce 2007 byl také velmi ovlivněn druhou intifádou z let 2000–2005. Vojenské výdaje Izraele z HDP jsou jedny z nejvyšších na světě. Kombinací velmi vysokého stupně vyzbrojování a konflikty se sousedními zeměmi dosáhl Izrael 119. místa v indexu z celkově 121 států.

Za rok 2008 byl Izrael vyhodnocen jako 136. stát z hlediska bezpečnosti. Byl ve válečném stavu se severními sousedy, Sýrií a Libanonem. Izrael i Sýrie mají zájem o pokračování mírového jednání, ale problémem je syrská dlouhotrvající aliance s Íránem, Hizballáhem a Hamásem. Stupeň vnitřního organizovaného konfliktu zůstal neměnný z předchozích let, kvůli pokračujícímu izraelsko-palestinskému konfliktu. V roce 2008 je politická scéna relativně stabilnější v porovnání s předchozím rokem, každopádně je zde stále vysoké riziko potencionálních teroristických útoků a nedůvěra v další občany.

Po vyhodnocení roku 2008, dosáhl Izrael čísla 3,035 v indexu, ale číslo 4 (na škále 1-5) za vztahy k sousedním státům je stále neměnné. Číslo 4 definuje agresivní a otevřené konflikty s násilím a protesty. Na jedné straně je nízký stupeň násilného zločinu a počtu vražd, ale na druhé straně jsou stále velmi pravděpodobné teroristické útoky. Proto se Izrael v roce 2009 stále nachází skoro až na samém konci seznamu jako 141. země.

Rok 2009 byl ovlivněn relativním klidem na frontách Libanonu a pásma Gazy. Došlo také k poklesu teroristických útoků. Tento rok však bylo Izraeli uděleno číslo pět za nerespektování lidských práv a za invazi izraelských ozbrojených sil do pásma Gazy, při operaci Lité olovo. Tento konflikt, přinesl ve výsledku mnoho palestinských obětí na životě. I když je celkové číslo 3,019 menší než předchozí rok, umístil se Izrael na 144. místě ze 149 zemí.

Zatím poslední zkoumaný rok, 2010 přinesl číslo 2,901 a 145. místo z 153 zemí. Zlepšil se stupeň vnitřního konfliktu (mezi Hamásem z pásma Gazy a ozbrojenými silami), přestože raketové útoky z pásma Gazy nadále pokračují. V roce 2010 bylo odpáleno 165 raket a bomb na izraelská města a vesnice. V roce 2010 došlo ke zmírnění blokády na pásmo Gazy, tedy že byl rozšířen počet výrobků, které Izrael dovozuje do Gazy. Blokáda je na pásmo Gazy uvržena od roku 2007. Izrael se blokádou snaží zajistit vlastní bezpečnost, a věří, že blokádou také omezí raketové útoky a vyzbrojování Hamásu. Blokádu provozuje společně s Izraelem také Egypt, se kterým Gaza hraničí. V roce 2010 byla vybudována podzemní ocelová bariéra mezi Egyptem a pásmem Gazy, bránící na 12 km dlouhé hranici hloubení pašeráckých tunelů. Izrael hlídá jak pozemní hranici, kde povoluje pouze určitý přísun humanitární pomoci, tak i přístup po moři, kde se o blokádu stará izraelské vojenské námořnictvo. [37]

6.5 Dopady arabsko-izraelského konfliktu na cestovní ruch země

Od roku 1996 mohou občané České republiky cestovat do Izraele bez vízové povinnosti. Po Izraeli lze cestovat bez omezení, avšak existují zde nejrůznější typy kontrol turistů, ať už izraelskou nebo palestinskou stranou (prohledávání tašek, všetečné otázky a dotazníková šetření, osobní dotazy na důvod cesty apod.). Cestovní ruch na Palestinských autonomních územích (Západní břeh Jordánu) je soustředěn převážně do dvou měst – Betléma a Jericha. Na místa pod Palestinskou samosprávou se lze dostat pouze organizovaně. Většina tohoto území spadá pod Palestinskou samosprávu, část území však tvoří židovské osady, které jsou pod izraelskou správou. Toto území Palestinci označují za okupované stejně jako východní Jeruzalém. Cestovní kanceláře mívají pro tyto cesty najaté palestinské průvodce a je proto obtížné se na tato místa dostat individuálně. Dle Palestinské hotelové asociace je na tomto území 95 hotelů. Ty však poskytují své služby převážně místní lidem či arabským návštěvníkům. I pro Palestince je obtížné vycestovat do Izraele. Palestinci cestující za památkami na izraelském území musí dostat povolení. Arabsko-izraelský konflikt má dopad i na jiné destinace. Některé arabské země jako Spojené arabské emiráty nebo Turecko, nepustí na své území turisty, kteří mají v pase razítko izraelských úřadů. [38] [39]

V předchozí kapitole bylo uvedeno, jak velký dopad měly vybrané historické události na cestovní ruch. Každý konflikt je citelně znát zejména na příjmech z cestovního ruchu. Izrael se proto snaží všemi možnými způsoby udržovat politickou i bezpečnostní situaci stabilní. Aby bylo zabráněno přímému ohrožení turistů, jsou na území Izraele zavedeny nejrůznější bezpečnostní kontroly a o samotnou bezpečnost se stará armáda, konkrétně ozbrojení vojáci ve městech.

6.6 Místa spojená s hrozbou teroristických útoků

V současné době představuje hlavní hrozbu Izraele terorismus. Proto jsem sestavila tabulku teroristických a bombových útoků za posledních 20 let. Údaje o teroristických a bombových útocích jsem čerpala z knihy Marka Čejky, Dějiny moderního Izraele. Z údajů shromážděných v tabulce (příloha 1), jsem poté vytvořila rizikovou mapu, kde jsou zaznamenána místa těchto útoků. Mezi ohrožující místa patří i nejnavštěvovanější město Jeruzalém. Nemyslím si však, že by tato mapa odradila potenciální turisty od jeho

navštívení. Neboť v tomto městě jsou soustředěny památky, které se nenalézají nikde jinde na světě.

Obrázek 6: Mapa výskytu teroristických bombových útoků a atentátů (Čejka, 2011) [40]

Během minulých dvaceti let bylo zaznamenáno na území Izraele mnoho teroristických a bombových útoků. Jejich výčet můžete vidět v tabulce (příloha 1). V seznamu je uvedeno dvanáct bombových útoků na autobusy v Jeruzalémě, Tel Avivu, Afule a Chadere. Z dostupných zdrojů jsem se dozvěděla, že turistům jsou dávány rady, aby

cestovali spíše palestinskými autobusy, protože ty nebývají na rozdíl od izraelských autobusů cílem teroristických útoků (Izraelské státní poznávací značky jsou žluté a palestinské zelené.).

V Tel Avivu došlo, kromě bombových útoků na autobusy nebo autobusové nádraží, prvního června 2001 k bombovému útoku na noční klub Delfinárium. Vybuchlá bomba zabila 21 lidí a více než sto dalších zranila. V roce 2004 se sebevražedný palestinský atentátník odpálil v restauraci. Při útoku bylo zabito 11 lidí. Prvního srpna 2009 byli v gay klubu v centru Tel Avivu zastřeleni dva lidé, dalších 13 jich bylo zraněno.

V Jeruzalémě se odehrály dva bombové útoky na jeruzalémské tržnici Machane Jehuda v roce 1997 a 1998 a na třídě Ben Jehuda v roce 1998 a 2001. Podobné útoky se staly v roce 2002 v židovské čtvrti Nejt Israel, v kantýně Hebrejské univerzity nebo v jeruzalémské kavárně Moment.

V Haifě museli lidé čelit kromě bombových útoků na autobusy, také útokům na restauraci Maca (2002) a židovsko-arabskou restauraci Maxim (2003).

K nejčtetnějším útokům docházelo během druhé intifády, kdy probíhalo palestinské povstání proti Izraelcům. Velmi častým příkladem byli sebevražední atentátníci, kteří odpálili bombu přímo na svém těle v izraelských autobusech na různých místech Izraele. Většina těchto bombových útoků a atentátů probíhala na rušných místech, kde se vyskytovalo více lidí (autobusová nádraží, tržiště, restaurace, kavárny apod.)

7. Doporučení a rady potenciálním turistům

7.1 Turistické rady od izraelské policie

Je doporučeno nechávat si pasy, letenky a cennosti v hotelu. Neotevírat dveře cizincům a ujistit se, že volající či příchozí jsou zaměstnanci hotelu nebo známí. Je moudré také hlásit každý problém hotelovým zaměstnancům. Taxi službu je vhodné si nechat objednat přes hotel. Řidiče vždy upozornit na zapnutí taxamtru, na konci jízdy si říct o stvrzenku a nenechat si osobní věci v autě. Ve městě je doporučeno nosit všechny peníze, kreditní karty a cennosti schované při sobě. Ujistit se, že všechny zipy a kapsy na zavazadlech, kabelkách a taškách jsou bezpečně zavřeny a nenosit peněženku v zadní kapse. Na přelidněných místech si dávat větší pozor na tašky a všímat si podezřelých osob ve své blízkosti. Dále je doporučeno vzít si na pláž jen malou tašku s nejn nutnějšími věcmi jako je malý obnos peněz, kopii pasu, věci na koupání a mít tyto věci stále na očích a hlavně nepřijímat nabídky cizinců, nabízejících hlídání věcí. [41]

7.2 Doporučení Ministerstva zahraničních věcí České republiky

Ministerstvo zahraničních věcí zabezpečuje vztahy České republiky k ostatním státům a zajišťuje ochranu práv a zájmů českých občanů v zahraničí. Proto také vydává doporučení a rady občanům k vycestování do zahraničí. [42]

Před oficiálním vstupem do země probíhá vstupní kontrola (na letišti, při pasové kontrole). Jedná se o bezpečnostní pohovor, při kterém se izraelští úředníci snaží získat odpovědi na dotazy týkající se nadcházejícího pobytu, jako jsou účel cesty, místo a doba pobytu, příbuzní nebo známí v Izraeli či na Palestinských autonomních územích. Také vyzývají k předložení finančních prostředků pro pobyt, zpáteční letenku, či doklady k pobytu. Výše finančních prostředků by se měla pohybovat kolem 70-80 USD na osobu na den. V některých případech, kdy jsou odpovědi návštěvníků nedostačující, může dojít k dalšímu pohovoru, nebo dokonce k odmítnutí vstupu do země. Je proto doporučeno odpovídat pravdivě a co nejsrozumitelněji.

Co se týče samotného pobytu v Izraeli, Ministerstvo zahraničních věcí ČR doporučuje mít u sebe kontakt na konzulární službu, která občanům České republiky poskytne pomoc v případě nouze. Z hlediska kriminality v zemi, která není nikterak vysoká, se

doporučuje běžná obezřetnost a hlídání si svého majetku. Ze zdravotního hlediska, nepředstavuje Izrael pro turisty žádné zvýšené riziko a nevyžaduje žádné povinné očkování. Je doporučeno chránit se před sluncem, pít dostatečné množství vody a důkladně omývat ovoce a zeleninu. [43]

Pracovní týden v Izraeli začíná v neděli a končí v pátek okolo poledne, tedy začátkem šabatu. Během šabatu je omezena či zcela zastavena veřejná doprava. Obchody, restaurace apod. jsou otevřené od neděle do pátku. Při návštěvách náboženských či etnických míst, je třeba dodržovat místní pravidla v oblékání a chování. Z důvodu bezpečnostní situace Ministerstvo zahraničních věcí ČR nedoporučuje cesty na Západní břeh, s výjimkou Betléma, Jericha a oblasti Mrtvého moře. Při cestování po Západním břehu je doporučena maximální opatrnost, jinak je možné hodnotit návštěvy poutních míst jako bezproblémové. Pásmo Gazy, je naopak doporučeno nenavštěvovat, neboť je pod kontrolou hnutí Hamás, kterou Evropská unie zařadila na seznam teroristických organizací. Jakékoliv cesty na toto území nejsou proto z důvodu bezpečnosti a hrozby únosů doporučeny. [6]

7.3 Cestovní kanceláře – doporučení a varování

Cestovních kanceláří (CK) zabývajících se cestami do Izraele je mnoho. Např. CK Avetour, CK Mundo, CK Palomino, CK Alea Tours & Trade, CK ARSTOUR Praha, CK Tilea nebo CK Křížek s.r.o. Ale doporučení všech těchto cestovních kanceláří specializujících se na poznávací zájezdy do Izraele, se buď řídí doporučením Ministerstva zahraničních věcí České republiky, nebo tato doporučení a varování jejich webové stránky zcela postrádají. Proto jsem vybrala pouze cestovní kancelář Čedok, která se sice nespecializuje na cesty do Izraele, ale podává nejširší informace o Izraeli a také zmiňuje důležité rady ohledně bezpečnosti a varování. Uvedla jsem zde proto rady, které nejsou zmíněny Ministerstvem zahraničních věcí ČR.

Cestovní kancelář Čedok doporučuje opatřit cestovní kufr visačkou se jménem a do kufru ještě umístit lístek se jménem, adresou a telefonním číslem. Při výběru oblečení je nutné počítat s jistým omezením, zejména při vstupu do náboženských památek, kdy je nutností mít zahalená kolena, ramena a někde je i nutná pokrývka hlavy (Zed' nárků). Při koupání je dobré vybírat pláže hlídané plavčíkem, především u pobřeží Středozemního moře, kvůli vírům a podmořským proudům. Na některých plážích je

doporučena obuv do vody chránící před mořskými ježky a ostrými korály. V červenci se mohou zase vyskytovat medúzy. Opalování „nahoře bez“ a nudismus je všude zakázán. Také je zakázáno fotografování vojenských a strategických objektů a vojenských hlídek. Při fotografování místních obyvatel, je dobré požádat o svolení. Úplné tabu je fotografování židů u Zdi nářků, zejména o šabatu. Co se týče nakupování, je důležité vědět, že v supermarketech a u židovských obchodníků se o ceně nesmlouvá, naopak na tržištích, zejména v arabských čtvrtích ano. Většina obchodů a restaurací je o šabatu zavřena. Šabat se striktně dodržuje zejména v Jeruzalémě, v ostatních městech a turistických lokalitách bývají restaurace a obchody otevřené bez ohledu na svátky. V muslimských čtvrtích je zavřeno v pátek a v křesťanských v neděli. [44]

8. Dotazníkové šetření a rozhovor

8.1 Cíl výzkumu

Cílem výzkumu bylo zjistit, jak vnímají bezpečnost Izraele respondenti, kteří zemi již navštívili, s jakými bezpečnostními opatřeními se při svém pobytu v zemi setkali a jak se v zemi z hlediska bezpečnosti cítili. Dále, jak respondenti zemi vnímají po bezpečnostní stránce a jaké jsou nejčastější důvody pro její nenavštívení. Bylo také důležité zjistit, zda je Izrael pro potenciální návštěvníky dostatečně atraktivní destinace a jaké památky jsou považovány za nejatraktivnější.

Smyslem rozhovoru mělo být porovnání bezpečnostních opatření, se kterými se respondenti setkali při svých cestách, přičemž jeden respondent využíval vždy služeb cestovních kanceláří a druhý do země cestoval individuálně. Bohužel se mi podařilo udělat rozhovor pouze s jedním respondentem. Rozhovor se zabýval bezpečnostní stránkou země.

8.2 Metodologie výzkumného šetření

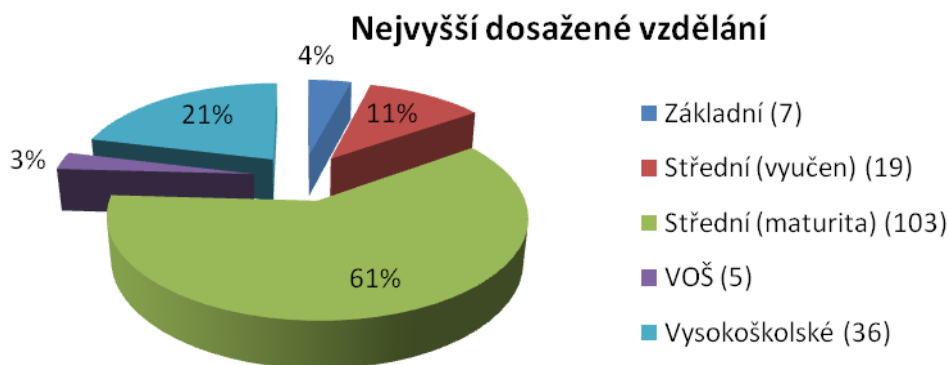
Výzkum byl uskutečněn dotazníkovým šetřením. Byl určen především respondentům, kteří Izrael navštívili či mají zájem zemi navštívit. K výzkumu byl použit strukturovaný dotazník, kde byly otázky uvedeny v určitém pořadí. Otázky dotazníku byly z části odlišné pro respondenty, kteří Izrael navštívili a pro respondenty, kteří mají zájem o jeho navštívení. Dotazník má celkově 20 různých otázek. Byly použity převážně otázky otevřené, uzavřené a škálové. Otevřené otázky jsem použila, protože jsem chtěla znát vlastní názor respondentů, čehož bych nedocílila uzavřenými otázkami. Dotazník byl vytvořen a následně i umístěn na webové stránce vyplnto.cz. Jelikož byl výzkum určen pro specifickou skupinu lidí, nemohl být veřejně propagován. Proto bylo šetření prováděno pomocí internetového odkazu, který jsem zveřejnila na sociální síti. Dále osobním dotazováním a kontaktováním osob pomocí e-mailové adresy. Na výzkumu se podílelo celkově 170 respondentů. Z toho bylo získáno 55 odpovědí osobním dotazováním, prováděným před mší ve dvou kostelech (Řepníky a Luže) v okolí mého bydliště. Celkové šetření probíhalo od 15. března do 6. dubna. Věkové složení respondentů se pohybovalo v rozpětí od 15 do více než 55 let. Při dotazování bylo také

důležité zjištění náboženského vyznání, neboť jsem předpokládala, že právě pro křesťany je Izrael velmi atraktivní země, proto jsem pro osobní dotazování vybrala právě prostředí kostela.

Pro rozhovor jsem si vybrala studenta Tomáše Černohouse, který navštívil Izrael individuálně, ale bohužel mi rozhovor na poslední chvíli odmítnul. Jako druhého respondenta jsem si zvolila římsko-katolického kněze Josefa Mazuru. Neměla jsem technické vybavení pro klasický rozhovor, proto jsem zvolila formu písemného dotazování, kdy jsem panu Mazurovi zaslala otázky e-mailem. Rozhovorem, jsem chtěla zjistit konkrétnější informace o bezpečnostní stránce země.

8.3 Hodnocení dotazníku

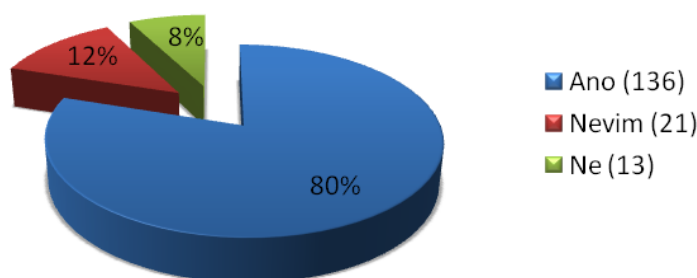
V dotazníku byly umístěny otázky týkající se věku, pohlaví, náboženského vyznání a dosaženého vzdělání. Celkový počet dotazovaných, tedy celkový vzorek, tvoří 170 lidí, z nich 64 mužů a 106 žen. Třináctá otázka se zabývala věkem. V dotazníku jsem vytvořila tři věkové skupiny odpovídající studujícím (15–26 let), pracujícím (27–55 let) a lidem v důchodu (55 a více let). Nejvíce respondentů bylo v první skupině (103), ve věku od 27 do 55 bylo 52 respondentů a zbylých patnáct spadalo do kategorie starších 55 let. Čtrnáctá otázka zjišťovala vyznání. Výzkumu se zúčastnilo 116 křesťanů a 50 ateistů. Bohužel i přes oslovení několika židovských obcí, se mi podařilo získat pouze tři dotazníky od židů. Překvapením pro mě byl dotazník od nepraktikujícího buddhisty. Poslední otázka byla zaměřená na vzdělání respondentů. Většina z nich má ukončené středoškolské vzdělání s maturitou, což není překvapující vzhledem k převažujícímu věku respondentů.

Graf 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

1. Je pro Vás Izrael turisticky zajímavá země, kterou by stálo za to navštívit?

Je pro Vás Izrael turisticky atraktivní země?

Graf 4: Je pro Vás Izrael turisticky zajímavá země?

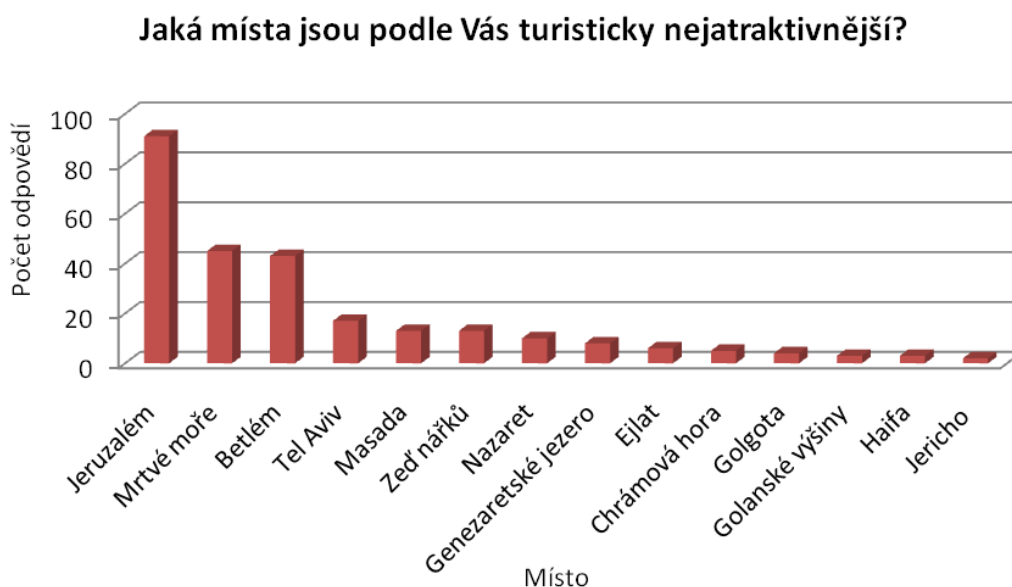
Izrael nemusí být pro každého atraktivní destinací, proto bylo nutné tuto otázku položit. Z odpovědí, ale vyplynulo, že se mi podařilo oslovit správnou cílovou skupinu, která má o danou zemi zájem. 102 křesťanů, všichni tři židé a 29 ateistů odpovědělo kladně. Nepřekvapil mě tak veliký zájem o zemi, především u křesťanů. Myslím si, že každý praktikující křesťan by si přál alespoň jednou za život navštívit Izrael a jít po stopách Ježíše Krista.

1. A) Proč Izrael nepovažujete za atraktivní zemi?

Respondenti, kteří odpověděli na předchozí otázku ne, pokračovali otázkou, proč pro ně Izrael není atraktivní. Tuto otevřenou otázku jsem položila, protože jsem chtěla zjistit, jestli někteří respondenti uvedou jako důvod nebezpečí v zemi. Čtyři z nich odpověděli, že je země neláká, pro další dva jsou na světě mnohem atraktivnější státy a dva se bojí o svůj život. Zbýlých 5 se obává občanských nebo náboženských nepokojů. Z odpovědí vyplývá, že bezpečnost je důležitá při výběru destinace.

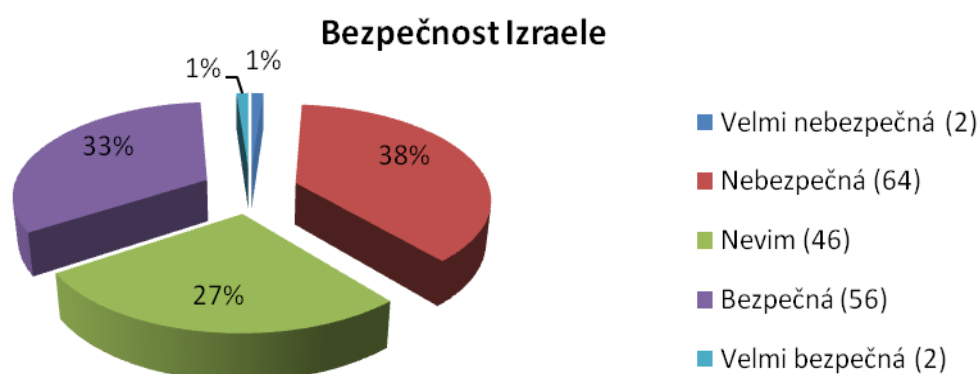
1. B) Jaká místa jsou pro Vás turisticky nejatraktivnější? (max. 3)

Respondenti, kteří odpověděli na první otázku, zda je pro ně Izrael turisticky atraktivní země ano, nebo nevím, pokračovali otázkou, kde měli vypsát maximálně 3 nejatraktivnější místa. V přeneseném významu tedy vypsali místa, která by rádi navštívili, nebo je ti, kteří už Izrael navštívili, považují za opravdu atraktivní. Po sečtení všech vypsanych míst vyplynulo, že za nejatraktivnější místa jsou považována města Jeruzalém a Betlém a dále Mrtvé moře. Z konkrétních památek pak byly nejčastěji jmenované např. pevnost Masada, Zed' nářků nebo Chrámová hora v Jeruzalémě.

Graf 5: Jaká místa jsou pro Vás turisticky nejatraktivnější? (max. 3)

2. Na stupnici 1–5 vyjádřete svůj názor na bezpečnost země.

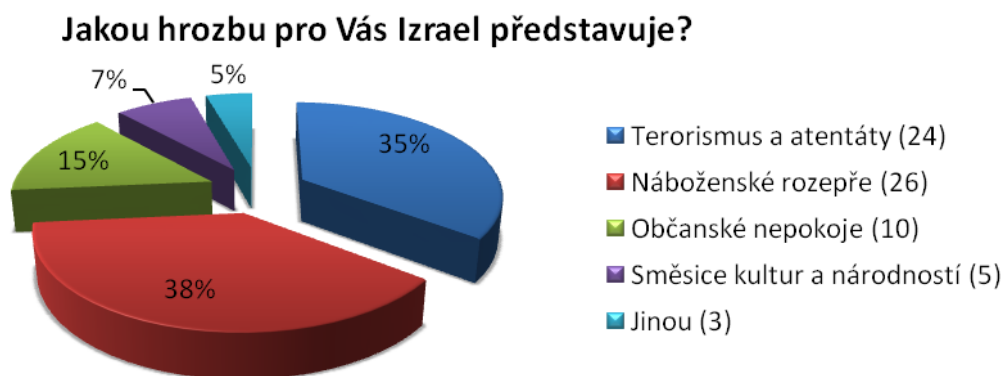
Graf 6: Bezpečnost Izraele dle respondentů

Tato otázka byla škálová a respondenti měli vybrat jednu z pěti nabízených odpovědí. Chtěla jsem zjistit, kam respondenti Izrael zařadí. Odpovědi na tuto otázku jsou celkem nerozhodné, i když byla malá převaha odpovědí, které označili Izrael jako nebezpečnou zemi. Třicet dva respondentů, z celkem 40, kteří Izrael navštívili, označili Izrael za bezpečnou i velmi bezpečnou zemi. Pět z těchto respondentů vybralo odpověď nevím a tři ji označili za nebezpečnou. Naopak respondenti, kteří vybírali odpovědi nebezpečná či velmi nebezpečná, zemi nenavštívili a ani nemají zájem o její navštívení.

3. Představuje pro Vás tento stát nějakou hrozbu?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, jaké je povědomí respondentů o bezpečnostní situaci Izraele. Přestože spousta respondentů označila Izrael za bezpečnou zemi, představuje pro ně nějakou hrozbu. Ze všech odpovědí, ale vyplynulo, že pro 102 respondentů Izrael hrozbu nepředstavuje. Pro zbylých 68 respondentů, hrozbu představuje.

4. Jakou hrozbu pro Vás tento stát představuje?

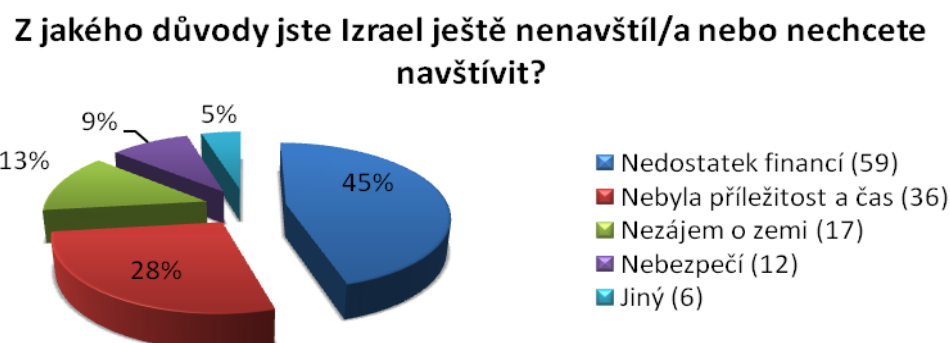
Graf 7: Jakou hrozbu pro Vás Izrael představuje?

Otázka byla určena pouze respondentům, pro které Izrael představuje nějakou hrozbu. Pro ulehčení byla tato otázka uzavřená a nabízela jsem zde několik možných odpovědí. Tyto odpovědi jsem vybírala po prostudování problematiky bezpečnosti a také z vlastního uvážení. Na výběr byly tedy odpovědi: terorismus a atentáty; náboženské rozepře; občanské nepokoje; směsice kultur a národností a odpověď jiná. Do odpovědi jiné, respondenti uváděli, že jako hrozbu vidí všechny čtyři výše uvedené. Nejčastější odpovědi byly náboženské rozepře. Domnívám se, že respondenti uváděli náboženské rozepře, protože považují Izrael za mnohonárodnostní zemi a spor mezi Palestinci a Izraelci mohou vidět jako boj mezi židovstvím a islámem. Myslím si, že jim k tomuto postoji pomáhají také média, která každý problém v zemi zveličují a nutí lidem pouze jeden náhled na problém. Druhou nejčastější odpovědí byl terorismus a atentáty. Myslím si, že atentáty a terorismus mají lidé spojený s nepokoji během druhé intifády. V té době docházelo v Izraeli k mnoha útokům a výbuchům autobusů a média nás o nich pravidelně informovala.

5. Přemýšlel/a jste někdy o jeho navštívení, nebo jste tuto zemi již navštívil/a?

Tato otázka a především odpovědi, byly zásadní pro tento výzkum, neboť jsem se chtěla zaměřit především na respondenty, kteří zemi již navštívili. Z vyhodnocení odpovědí, jsem došla k výsledku, že 40 respondentů zemi navštívilo, 30 respondentů zemi nenavštívilo a ani ji nechtějí navštívit a zbylí respondenti zemi zatím nenavštívili, i když zájem o zemi mají.

5. A) Z jakého důvodu jste tuto zemi ještě nenavštívil/a nebo nechcete navštívit?

Graf 8: Z jakého důvodu jste tuto zemi ještě nenavštívil/a nebo nechcete navštívit?

Otázka byla otevřená a určena pro respondenty, kteří Izrael ještě nenavštívili nebo ani nechtějí navštívit. Otázkou jsem chtěla zjistit, jestli je hlavním důvodem pro nenavštívení Izraele bezpečnostní stránka země. Z odpovědí však vyplynulo, že hlavním důvodem je finanční náročnost cesty. Na nebezpečí se odkázalo pouze 12 respondentů ze 130. Jelikož většina respondentů je křesťanského vyznání, domnívám se, že buď chtějí Izrael navštívit i přes riziko nebezpečí, které si z náboženského pohledu nepřipouští, nebo nepovažují cestování po Izraeli nijak nebezpečné. To, že 59 respondentů reaguje na vysokou cenu zájezdů do Izraele, mě nepřekvapuje. Průměrná cena za poznávací zájezd do Izraele se pohybuje okolo 20 tisíc korun a věřím, že studenti (103 respondentů bylo ve věku od 15 do 26 let) si to opravdu nemohou dovolit.

Následujících šest otázek bylo určeno pouze pro respondenty, kteří Izrael navštívili. Z těchto 40 respondentů bylo 23 křesťanského a 3 židovského vyznání. Zbylých 14 se označilo za ateisty.

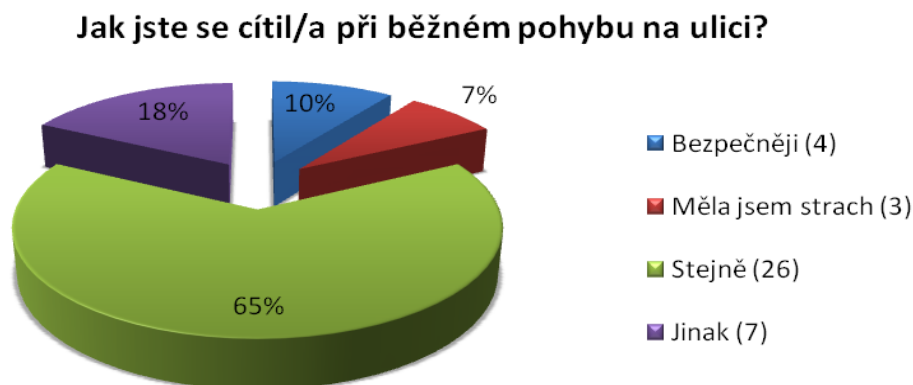
6. Jaký byl důvod Vaší cesty do Izraele?

Graf 9: Jaký byl důvod Vaší cesty do Izraele?

Izrael nabízí spoustu míst a památek souvisejících s náboženstvím. Pro svůj výzkum jsem oslovila převážně věřící lidi, proto nebylo překvapující, že nejčastější odpovědí bylo náboženství a návštěva památek jelikož spolu i dost souvisí. Mezi jinými důvody byla uvedena pracovní cesta, studium i cesta za potenciálním partnerem.

7. Jak jste se cítil/a v Izraeli při běžném pohybu na ulici (ve srovnání s ČR)?

Graf 10: Jak jste se cítil/a v Izraeli při běžném pohybu na ulici (ve srovnání s ČR)?

Pro srovnání jsem vybrala Českou republiku, protože všichni respondenti v České republice žijí a mohou tak učinit srovnání. Nebylo jsem překvapena, když většina respondentů odpověděla, že stejně. Není běžné, aby na turisty dolehly nepokoje či potyčky v zemi a ani se nestávají teroristickým cílem. Stejně jako Izrael i lidé z Palestinských území jsou rádi, za každého přichozícího turistu a jakýkoliv pokles poptávky cestovního ruchu způsobený špatnou bezpečnostní situací se odráží na celkové ekonomice státu. Proto se všichni snaží, aby se turisté cítili a hlavně byli na území Izraele v bezpečí. K tomu slouží nejen bariéry podél izraelského území, ale také

nejrůznější vojenské kontroly na hranicích se sousedními státy, ale i na hranicích mezi palestinským a izraelským územím (např. při cestě z Jeruzaléma do Betléma).

8. Setkal/a jste se v zemi s nějakými bezpečnostními opatřeními, kontrolami či bezpečnostními složkami (policisté, vojáci, ozbrojené síly) během vaší návštěvy?

Kontroly probíhající, ať už na letišti nebo ve městech na ulici, jsou zcela běžné a nutné. Není nic výjimečného potkat ozbrojené vojáky např. při procházce ve městě, nebo u vstupů do památek. Proto pro mě není překvapující, že na tuto otázku odpovědělo 37 respondentů kladně. Bezpečnostní opatření jsou sice nutností, avšak slouží ke zvýšení bezpečnosti a nijak neovlivňují turisty v pohybu po izraelském území.

8. A) Můžete to blíže popsat (o co se jednalo)?

Pro respondenty, kteří odpověděli kladně, navazovala další otázka, kterou jsem chtěla zjistit, s jakým opatřením se běžný turista může v Izraeli setkat. Odpovědi jsem shrnula a vytvořila následující seznam konkrétních bezpečnostních opatření.

- Ozbrojení vojáci kontrolující autobusy na silnicích, na hranici mezi Jeruzalémem a Betlémem nebo na dalším izraelsko-palestinském pomezí. Vojáci hledající podezřelé osoby a kontrolující cestovní pasy.
- Policisté a ozbrojenci dohlízející na pořádek na ulicích měst. Vojenské kontroly u významných památek, procházení skrz rentgenové rámy a detektory kovů. Kontroly zavazadel při vstupu na místa s větší koncentrací civilistů. Cvičení mladých vojáků a vojaček. Demonstrace kvůli autonomním oblastem.
- Bezpečnostní kontroly na hranicích Izraele s Egyptem. Prohledávání osobních zavazadel, důkladné vyptávání se na důvod návštěvy Izraele a dobu setrvání v Izraeli. V celém Jeruzalémě i v dalších městech se pohybují vojáci a vojačky se samopaly.
- Formuláře, kontrola zavazadel na letišti, všetečné vyptávání se na důvod cesty, dobu setrvání, obnos peněz. Při odletu dotazy na zakoupené suvenýry.

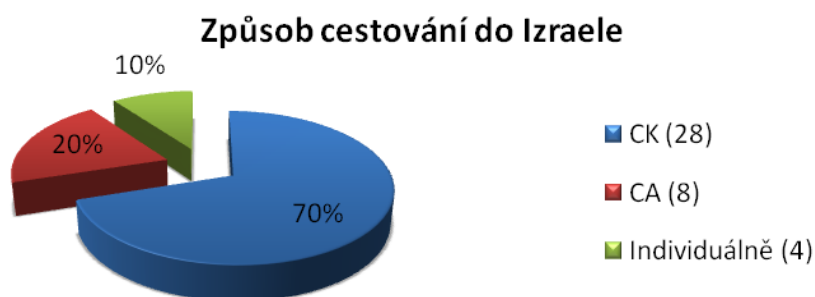
9. Jak na Vás působila tato bezpečnostní opatření?

Graf 11: Jak na Vás působila tato bezpečnostní opatření?

Dále byli tázáni, jak to na ně působilo. Zda se cítili bezpečněji, nebo přítomnost vojáků a zbraní vyvolávala spíše obavy. Odpovědi byli dvojí. Buď se cítili bezpečněji, nebo to v nich vyvolávalo obavy a měly strach z přítomnosti zbraní. Myslím si, že každý by pocítil respekt před ozbrojenými vojáky, i kdyby věděl, že tam stojí pro jeho bezpečnost a ochranu. Do odpovědi jiné, bylo uváděno například, že jim tato opatření nevadila, nebo to dokonce brali jako zajímavost. Ostatní respondenti tato opatření označili jako samozřejmost či nutnost, která prostě k Izraeli patří.

10. Cestoval/a jste individuálně, nebo jste využil/a nabídky cestovní kanceláře či agentury?

Graf 12: Způsob cestování do Izraele

Všeobecně je známo, že cestování přes cestovní kanceláře a agentury je bezpečnější, protože tyto zájezdy navštěvují vybraná místa, kde nedochází k ohrožení. Navíc je snadnější se s organizovaným zájezdem dostat na palestinská území (Západní břeh Jordánu). Individuálně to bývá problém. Proto mě zajímalo, zda lidé při cestování do Izraele využívají právě služeb cestovních kanceláří a agentur či jezdí individuálně. Individuálně cestovalo pouze minimum těchto respondentů a tři z nich byli Židé.

Myslím si, že individuální cestování přináší více starostí např. s dopravou, ubytováním a dorozumíváním. Proto většina lidí kupuje zájezdy cestovních kancelářů a agentur, kde je vše zařízeno.

11. Zajímá/a jste se před odjezdem do Izraele o bezpečnostní situaci, která v zemi panovala?

Jelikož je Izrael v povědomí lidí zafixován jako nebezpečná země, zajímalo mě, zda se respondenti před cestou informovali o bezpečnostní situaci. Dle získaných výsledků se o bezpečnostní situaci zajímalo 23 respondentů. Dalších 16 se nezajímalo a jeden odpověděl nevím. Jak vyplynulo z výzkumu, lidé se nezajímali o bezpečnostní situaci, protože pro ně Izrael nepředstavoval hrozbu.

11. A) Odkud jste získal/a informace o bezpečnosti země?

Tato otázka byla strukturovaná jako otevřená, proto jsem odpovědi musela roztřídit. Devět respondentů odpovědělo, že informace ohledně bezpečnostní situace získávalo z internetu. Dalších devět ze zpráv v televizi nebo z tisku. Třem respondentům stačili informace od cestovní kanceláře nebo agentury a zbylí dva se informovali u svých příbuzných nebo známých.

8.4 Výsledky dotazníkového šetření

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, zda je pro potenciální návštěvníky Izrael dostatečně atraktivní destinací. Jelikož jsem oslovila především křesťany, byla odpověď na tuto otázku vesměs kladná. Dokonce mě překvapil zájem o tuto zemi i mezi ateisty. Pouze sedm ateistů ze 47 označilo Izrael za neatraktivní zemi. Za nejatraktivnější místo byl vybrán Jeruzalém i přesto, že právě v Jeruzalémě proběhlo nejvíce teroristických bombových útoků a atentátů za posledních dvacet let, jak je znázorněno výše (ve vytvořené rizikové mapě). Myslím si, že městu je věnovaná čím dál větší pozornost zejména z hlediska bezpečnosti a i když je to rizikové místo, věřím, že je pro turisty bezpečné.

Každá země se stará o bezpečí svých obyvatel i turistů, ale v Izraeli, na rozdíl od jiných států, je tato péče opravdu vidět a znát na každém kroku. Proto bylo dalším cílem zjistit, jak vnímají bezpečnost v Izraeli respondenti, kteří již zemi navštívili. Na otázku jak se v Izraeli cítili ve srovnání s Českou republikou, většina odpověděla, že stejně. Tato

odpověď není překvapující, protože se Izrael nijak zvlášť neliší od jiných vyspělých zemí. Většina respondentů se v Izraeli setkala s nejrůznějšími bezpečnostními opatřeními. Pocity z těchto bezpečnostních opatření měli různé. Někdo se díky nim cítil bezpečněji, jiní se naopak obávali přítomností zbraní, u někoho to vyvolávalo obavy a pro další to bylo zajímavé zpestření.

Posledním cílem dotazníkového šetření mělo být zjištění, zda je nebezpečí hlavním důvodem, proč respondenti Izrael ještě nenavštívili, nebo ani nechtějí navštívit. Z výsledků však vyplynulo, že hlavním důvodem není nebezpečí, ale finanční a časová náročnost cesty do Izraele či nezájem o zemi. Pouze dvanáct ze 130 respondentů uvedlo jako důvod nebezpečí.

8.5 Rozhovor

Za respondenta pro rozhovor jsem si vybrala pana faráře Josefa Mazuru, protože ho znám osobně. Pan farář Mazura organizoval od roku 2000 do roku 2010 každé léto prázdninové putování pro mládež a to nejen po České republice. V roce 2009 organizoval také putování po Svaté zemi. Většinu mladých lidí, kteří se tohoto putování zúčastnili, jsem oslovila při dotazníkovém šetření. Josef Mazura pochází z Žamberka a roku 1986 byl v Praze vysvěcen na kněze. V letech 1987–2001 působil v Jablonci nad Jizerou a okolí, v letech 2001–2008 v Proseči u Skutče, Nových Hradech a na Řepníkách (okres Chrudim). Nyní působí v ústeckém vikariátě.

Pan Mazura navštívil Izrael celkem pětkrát od roku 1990. Jeho cesty byly motivované nejen vírou, ale i hlubším poznáním Svaté země ve vztahu k biblickým příběhům. Při svých cestách vždy využil služeb cestovních kanceláří (CK), např. CK Awertour, CK Miklas, CK Celetná a další. Nikdy se před cestou nezajímal o současnou bezpečnostní situaci, avšak radil poutníky, jak se před cestou do Svaté země chovat. Ujišťoval je, že turistické cesty jsou bezpečné. Případní poutníci by měli přestat číst noviny, poslouchat rozhlas a nedívat se na televizi. Naopak by se měli uchýlit do vlastní izolace a snít, jak to tam bude krásné. Samozřejmě odkázal, že i přesto několik poutníků odřeklo kvůli bezpečnostní situaci v zemi. Sám shledal Izrael bezpečnou zemí.

Do Izraele vždy cestoval letecky. Při bezpečnostních kontrolách na letišti byl vyzván k rozbalení zavazadla a také k odpovídání na dotazy typu: Proč chcete navštívit Izrael? Kdo vám balil kufr? Máte v zemi příbuzné? Jakou řeč umíte? Nenechal jste kufr bez

dozoru? Znáte někoho v Libanonu, v Jordánsku? Jak už jsem psala výše, v roce 2009 umožnil věřícím z jeho okolí navštívit Izrael. Nebál se o jejich bezpečí ve smyslu, že by pokládal Izrael za nebezpečnou zemi, ale spíše se obával zdravotních problémům starších poutníků. Z bezpečnostních kontrol upozornil na kontroly při vstupu na Chrámovou horu v Jeruzalémě nebo na hranici při průjezdu mezi Jeruzalémem a Betlémem. Palestinské území označil za bezpečné, neboť i Palestinci žijí z cestovního ruchu.

V této oblasti dále navštívil Jordánsko, Egypt, Sinajský poloostrov a Káhiru. Po navštívení všech těchto míst shledal, že čím více je místo odlehlejší, tím více musí být turista ostražitější. Jako příklad uvedl nedávné napadení autobusu s českými turisty beduínskými kmeny v Egyptě. Rád by Svatou zemi znovu navštívil, ale tentokrát by zkusil cestovat individuálně, aby mohl navštívit i další místa, která cestovní kanceláře nenabízejí.

8.6 Možná bezpečnostní rizika Izraele

Po prostudování dostupné literatury se domnívám, že mezi hlavní bezpečnostní hrozby, které mohou ohrozit cestovní ruch země, patří kriminalita, terorismus, války, občanské nepokoje a raketové útoky z pásma Gazy. Tyto hrozby jsem vybrala na základě historických událostí a jejich vlivem na cestovní ruch země. Jelikož kriminalita v Izraeli je velmi nízká, zabývala jsem se v práci pouze důsledky působení válek, konfliktů a terorismu na území Izraele. Navíc válka, terorismus i občanské nepokoje přímo či nepřímo ohrožují život či majetek turistů. Tyto hrozby mají dále vliv na celkovou image destinace. Z médií se o Izraeli dovídáme pouze, když na území probíhají války, ozbrojené konflikty apod. To je také důvod, že je Izrael obecně považován za nebezpečnou destinaci. Působením války, terorismu, či občanským nepokojům také dochází ke škodám na majetku a někdy dochází k poškození infrastruktury, materiálně technického zařízení či přímo ke zničení atraktivit cestovního ruchu.

Hlavní hrozbou nejen Izraele, ale i současného světa je terorismus. Na území Izraele dochází k častým teroristickým bombovým útokům, výbuchům aut či sebevražděným útokům. Právě časté teroristické útoky, mě přivedly na myšlenku vytvořit orientační mapu, kde by byly znázorněny místa nejčastějších útoků. Občanskými nepokoji mám na mysli zejména roztržky kvůli okupovanému palestinskému území, či budování barikád

oddělující izraelská a palestinská území. V současné době se neustále řeší spory o území zabrané Izraelem o Šestidenní válce, které z mnoha závažných důvodů nebylo dosud navraceno. Tímto územím mám na mysli např. oblast Golanských výšin, která je pro Izrael zásadním strategickým místem, neboť z těchto míst, lze přehlédnout celou zemi.

Dalším sporným územím jsou Palestinská autonomní území, protože izraelsko-palestinský konflikt je stále nevyřešený. Po vytvoření barikády postavené mezi Izraelem a Západním břehem Jordánu, bylo zabráněno pronikání sebevražedných atentádníků na území Izraele. Osobně si myslím, že turisticky atraktivní místa na Západním břehu nejsou pro turisty nebezpečná, neboť např. pro Betlém představují veškeré zisky právě příjmy z cestovního ruchu. Navíc při přesunu mezi izraelským a palestinským územím dochází k bezpečnostním kontrolám. To samé však nechci tvrdit o pásnu Gazy. Z prostudované literatury jsem zjistila, že toto území není pro turisty atraktivní. Pláže jsou neupravované a navíc špinavé. Na území se nachází minimum materiálně technických základů a turistických aktivit. Kromě toho je území spravováno teroristickou skupinou Hamás a území Izraele je odtud stále ostřelováno raketami. Izrael se nyní nachází ve válečném stavu s Libanonem a Sýrií, ale nemyslím si, že by přímá válka v nejbližší době vypukla. Izrael je však připraven kdykoliv zasáhnout proti nepřítelům a izraelská armáda je považována za jednu z nejlepších ve světě.

Vleklé izraelsko-palestinské spory mají dopad i mimo území Izraele. V několika případech byli napadeni Židé žijící v zahraničí. Například nedávný případ, kdy byl před francouzskou školou v Toulouse zastřelen rabín a několik židovských dětí. Pachatel se prý chtěl mstít za smrt palestinských dětí. [45]

Za možná bezpečnostní rizika z hlediska významnosti považují:

- a) Vystřelování raket z pásma Gazy na izraelské území.
- b) Terorismus a s ním spojené bombové útoky a atentáty.
- c) Občanské nepokoje.
- d) Válku.

8.7 Bezpečnostní varování pro potenciální turisty

Na základě prostudované literatury bych ráda vymezila nejdůležitější bezpečnostní varování pro potenciální návštěvníky Izraele. Osobně si nemyslím, že jsou návštěvníci na izraelském území ohrožováni na životě. Bohužel rizika, která zde mohou nastat, jsou sami o sobě velmi nebezpečná a dělají z Izraele nebezpečnou zemi. Proto by měli potenciální návštěvníci brát v potaz tyto rady:

- Před cestou se zajímat o aktuální bezpečnostní situaci např. na stránkách Ministerstva zahraničních věcí České republiky.
- Při letištních a dalších kontrolách spolupracovat a mluvit pravdu.
- Vyhýbat se rušným a zalidněným místům, jako jsou tržiště a autobusová nádraží, a také většímu shluku lidí nebo shromážděním.
- Při cestování využívat palestinské autobusy, a ne izraelské.
- Na Palestinském autonomním území (Západní břeh Jordánu) být obezřetný a opatrný.
- Nevstupovat na pásmo Gazy a ani se nezdržovat v přilehlých izraelských městech, kde je riziko dopadajících raket vystřelovaných z pásma Gazy.
- Nefotografovat vojenské a strategické objekty ani vojenské hlídky, a zeptat se o svolení fotografovat místní obyvatelé.
- Snažit se respektovat všechny náboženské a národnostní zvyky, např. vhodným oblečením.

Závěr

V bakalářské práci jsem chtěla dokázat vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Izraele a přiblížit tuto zemi potenciálním návštěvníkům, cestovním kancelářím a agenturám z hlediska bezpečnosti. Cílem práce bylo identifikovat možná bezpečnostní rizika ovlivňující příjezdový cestovní ruch Izraele.

Práce ukázala, že bezpečnostní situace má vliv na příjezdový cestovní ruch Izraele. Za možná bezpečnostní rizika, která ohrožují Izrael, jsem shledala terorismus a atentáty, občanské nepokoje, ostřelování izraelského území raketami a války. Cestovní ruch může být postižen buď způsobem, kdy se terčem útoků stávají turisté, což v případě Izraele není běžné, nebo tím, že je poškozen samotný cestovní ruch. V případě Izraele se jedná o image nebezpečné země. O tuto image se postarala zejména média, která o Izraeli šíří výhradně negativní informace (ozbrojené agrese, teroristické a bombové útoky apod.), ale pozitivní propagaci se už nezabývají. Skutečností však zůstává, že Izrael provázejí nepokoje od jeho vzniku až po současnost a image nebezpečné země je už dlouholetou záležitostí. Izrael je naštěstí výjimečná země nabízející unikátní svatá místa a památky, které nejsou nikde jinde na světě. Právě tato skutečnost napomáhá cestovnímu ruchu k poměrně rychlému zotavování z poklesu poptávky způsobené zhoršením bezpečnostní situace např. během válek, intifád, vystřelování raket z pásma Gazy apod. Cestovní ruch na druhou stranu stejně rychle reaguje i na zlepšení bezpečnostní situace především po podepsání mírových smluv, což se pozitivně odráží také na cestovním ruchu Egypta a Jordánska.

Dotazníkovým výzkumem jsem zjistila, že pro většinu respondentů představuje Izrael atraktivní zemi, kterou by chtěli navštívit a z hlediska bezpečnosti se Izrael umístil na pomezí mezi zemí bezpečnou a nebezpečnou. Důvodem proč respondenti Izrael ještě nenavštívili, není bezpečnost, ale finanční náročnost cesty. Respondenti, kteří Izrael již navštívili, shledali zemi bezpečnou a při běžném pohybu se necítili nijak ohroženě.

Bohužel situace, ve které se Izrael nachází, nemá prozatím žádné optimální řešení, které by přineslo zlepšení bezpečnostní stránky země. Je těžké dojít ke kompromisu, který by uspokojil nejen Izraelce a Palestince, ale také sousední země, protože vítězství jedné strany, vždy přinese prohru nebo ztrátu druhé strany.

Seznam použité literatury a elektronických zdrojů

Použitá literatura

ČEJKA, Marek. *Izrael a Palestina: minulost, současnost a směřování blízkovýchodního konfliktu*. 1. vyd. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 305 s. ISBN 80-903333-9-7.

ČEJKA, Marek. *Dějiny moderního Izraele*. Praha: Grada Publishing, 2011. 351 s. ISBN 978-80-247-2910-7.

ČEŘOVSKÝ, Jan a kol. *Izrael a palestinská území: průvodce do zahraničí*. Vyd. 1. Praha: Olympia, 1999. 192 s. ISBN 80-7033-541-6.

HECK, Gerhard. *Izrael*. České vyd. 1. Praha: Vašut, 2002. 128 s. ISBN 80-7236-210-0.

HESKOVÁ, Marie. *Cestovní ruch: pro vyšší odborné školy a vysoké školy*. Vyd. 1. Praha: Fortuna, 2006. 224 s. ISBN 80-7168-948-3.

Jeruzalém a Svatá země. Vyd. 3. (rozšíř.). Praha: Ikar, 2008. 336 s. ISBN 978-80-249-0975-2

KUKAL, Zdeněk a Karel POŠMOURNÝ. *Přírodní katastrofy a rizika: Příspěvek geologie k ochraně lidí a krajiny před přírodními katastrofami*. Praha: Ministerstvo životního prostředí ČR, 2005. ISBN 1213-3393. Dostupné z: [http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/3974FDA531EA66B3C1257030001E709F/\\$file/plane ta_katastrofy_2korektura.pdf](http://www.mzp.cz/osv/edice.nsf/3974FDA531EA66B3C1257030001E709F/$file/plane%20ta_katastrofy_2korektura.pdf)

SMOLÍK, Josef; ŠMÍD, Tomáš a kol. *Vybrané bezpečnostní hrozby a rizika 21. století*. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav, 2010. 276 s. ISBN: 978-80-210-5288-8.

VELENSKÝ, Jan. *Izrael dnes: palestinská intifáda*. 2. doplněné vydání. Hradec Králové: MARANATHA, 2002. 282 s. ISBN 80-238-9230-4.

Všeobecná encyklopedie v osmi svazcích. 3. svazek G - J. 1. vyd. Praha: Diderot, 1999. s. 395. ISBN 80-902555-5-8

WAIŠOVÁ, Šárka. *Současné otázky mezinárodní bezpečnosti*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 154 s. ISBN 978-80-194-6.

ZEMAN, Petr. *Česká bezpečnostní terminologie: Výklad základních pojmů* [online]. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2002 [cit. 2012-03-31]. ISBN 80-210-3037-2. Dostupné z: www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=16048

Elektronické zdroje

- [1] Ministerstvo vnitra České republiky. Definice terorismu [online]. 29. 7. 2009 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
- [2] Novinky.cz. Hamás [online]. 2009 [cit. 2012-04-13]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/hamas>
- [3] Travel Net. Israel Map [online]. 2010 [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: <http://travelnet.co.il/israel/mtoursm/map.htm>
- [4] BusinessInfo.cz Oficiální portál pro podnikání a export. Izrael: Souhrnná teritoriální informace [online]. 1. 10. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/rubrika/izrael/1001005/>
- [5] Orbion.cz. Pásmo Gaza [online]. 9. 6. 2011 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://izrael.orbion.cz/pasmo-gaza/pruvodce/>
- [6] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Palestinská autonomní území: Doporučení k cestám [online]. 22.9.2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/cestujeme/aktualni_doporuceni_a_varovani/palestinska_autonomni_uzemi_doporuceni_k.html/
- [7] Central Intelligence Agency: The World Factbook. Middle East: Israel [online]. 23. 2. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/is.html>
- [8] The Central Bureau of Statistics. The population of Israel 1990-2009: Demographic characteristics [online]. 20. 10. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://unstats.un.org/unsd/wsd/docs/Israel_wsd_brochure.pdf
- [9] Sopka.cz. Izrael: Informace [online]. 2004 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: http://zeme.sopka.cz/zeme_kapitola.php?idZeme=115&Klic=11447
- [10] Izrael.cz. Arabská menšina a politika Izraele [online]. 2009 [cit. 2012-03-28]. Dostupné z: <http://www.izrael.cz/arabska-mensina-a-politika-izraele>

- [11] Shekel: Finanční košer portál. Válka Izraele s Hizballáhem v 2006 [online]. 10. 7. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.shekel.cz/15255/valka-izraele-s-hizballahem-v-2006-za-34-dni-pres-1360-mrtvych>
- [12] Neviditelný pes. Izrael: Operace Lité olovo [online]. 12. 1. 2009 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://neviditelnypes.lidovky.cz/izrael-operace-lite-olovo-0y8-/p_zahranici.asp?c=A090111_103231_p_zahranici_wag
- [13] Eretz.cz: Izrael a Blízký východ. Na Izrael stále prší z Gazy rakety palestinských teroristů [online]. 12. 3. 2012 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: <http://eretz.cz/2012/03/na-izrael-stale-prsi-gazy-rakety-palestinsky-teroristu/>
- [14] On war|on peace. Izraelský železný dóm [online]. 8. 7. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.onwar.eu/tag/iron-dome/>
- [15] The New York Times: Middle East. ERLANGER. Israel to Get \$30 Billion in Military Aid From U.S. [online]. 17. 8. 2007 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: http://www.nytimes.com/2007/08/17/world/middleeast/17israel.html?_r=1
- [16] Cemach: Poznej moderní Izrael. Bezpečnost státu [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.cemach.cz/iv-bezpecnost>
- [17] Idnes.cz: Zprávy. Kilometry betonu, železa a drátů. Izrael dobrovolně vězní sám sebe [online]. 3. 4. 2012 [cit. 2012-04-04]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/izrael-stavi-zed-okolo-svych-hranic-d6h-/zahranicni.aspx?c=A120402_192807_zahranicni_ts
- [18] Židovský tiskový a informační servis. Menší zemětřesení ve Středozemním moři zasáhlo Izrael [online]. 8. 8. 2011 [cit. 2012-04-05]. Dostupné z: <http://www.ztis.cz/rubrika/izrael/clanek/mensi-zemetreseni-ve-stredozemnim-mori-zasahlo-izr>
- [19] EM-DAT: The International Disaster Database. Result for country profile [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.emdat.be/result-country-profile>
- [20] BusinessInfo.cz Oficiální portál pro podnikání a export. Izrael: Ekonomická charakteristika země [online]. 2009 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/izrael-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1001005/>

- [21] Central Bureau of Statistics. Tourism and accommodation services: Visitors arrivals [online]. 2011 [cit. 2012-04-12]. Dostupné z: http://www1.cbs.gov.il/shnaton62/st23_05.pdf
- [22] Orbion.cz. Izrael [online]. 9. 6. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://izrael.orbion.cz/>
- [23] Icresti.com: World Travel Information and Advice. Travelling to Israel [online]. 8. 2. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.icresti.com/category/travel-advice>
- [24] Izrael.cz. Golanské výšiny [online]. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.izrael.cz/golanske-vysiny>
- [25] Tripzone.cz: Váš průvodce na cestách. Pobřeží města Eilat [online]. 28. 4. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://izrael.tripzone.cz/ejlat/fotogalerie/pobrezi-mesta-eilat-4228>
- [26] Izrael.cz. Nazaret [online]. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.izrael.cz/nazaret>
- [27] Internet Geografic Magazine. Bethlehem: Palestina [online]. 19. 12. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.ingema.net/in2001/clanek.php?id=996>
- [28] Firo Tour cestovní kancelář. Mrtvé moře, Izrael [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.firotour.cz/zajezdy/izrael/mrtve-more/informace/>
- [29] Izrael.Světadíly.cz. Izrael: Pevnost Masada nad Mrtvým moře [online]. 2009 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://izrael.svetadily.cz/clanky/Izrael-pevnost-Masada-nad-Mrtvym-morem>
- [30] The Central Bureau of Statistics. Israel in statistics 1948-2007 [online]. 2009 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www1.cbs.gov.il/statistical/statistical60_eng.pdf
- [31] Dovolena Egypt. Petra Jordánsko: Skální město [online]. 2008 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.dovolenaegypt.cz/petra-jordansko.html>
- [32] COT business. Izrael odměňuje turisty za odvahu [online]. 19. 6. 2002 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=619&srchtxt=izrael>

- [33] Tourism review. Izrael [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.tourism-review.cz/search>
- [34] Central Bureau of Statistics. Tourism in Israel 2008 [online]. 2009 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.cbs.gov.il/www/statistical/touris2008e.pdf>
- [35] Central Bureau of Statistics. Israel in figures 2011 [online]. 2012 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www1.cbs.gov.il/www/publications/isr_in_n11e.pdf
- [36] UNWTO. Tourism Highlights 2011 [online]. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://mkt.unwto.org/sites/all/files/docpdf/unwtohighlights11enhr_3.pdf
- [37] Vision of Humanity: Global Peace Index. Israel [online]. 2007 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.visionofhumanity.org/gpi-data/#/2010/scor/IL/detail>
- [38] COT business. Jaký vliv má židovsko-palestinský konflikt na cestování po Izraeli [online]. 8. 12. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: <http://www.cot.cz/index.php?page=200&jazyk=1&id=1040815981>
- [39] BusinessInfo.cz: Portál pro podnikání a export. Palestina: Ekonomická charakteristika země [online]. 2010 [cit. 2012-04-11]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/palestina-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1001469/>
- [40] Google: Mapy. Izrael [online]. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://maps.google.cz/maps?hl=cs&tab=wl>
- [41] Israel Police. Tourism Policement and N.C.O's [online]. 2010 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.police.gov.il/ENGLISH/MEIDA_LAEZRACH/Pages/TourismPolicemen.aspx
- [42] Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. Vznik a působnost Ministerstva zahraničních věcí [online]. 14. 8. 2001 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.mzv.cz/jnp/cz/o_ministerstvu/vznik_a_pusobnost_ministerstva.html

[43] Ministerstvo zahraniční věcí České republiky. Izrael [online]. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z:

<http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie>http://www.mzv.cz/jnp/cz/encyklopedie_statu/blizky_vychod/izrael/cestovani

[44] Čedok cestovní kancelář. Izrael: Praktické rady a informace [online]. 2011 [cit. 2012-03-31]. Dostupné z: http://www.cedok.cz/destinace/default.aspx?kod=iz_iz.htm

[45] Idnes.cz: Zprávy. Policie vypátrala střelce z Toulouse, mstil se prý za palestinské děti [online]. 21. 3. 2012 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/serie-vrazd-ve-francii-065-/zahranicni.aspx?c=A120321_060732_zahranicni_hv

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tabulka teroristických bombových útoků a atentátů na území Izraele	72
Příloha č. 2: Vzor dotazníku použitého pro dotazníkové šetření	74
Příloha č. 3: Rozhovor s panem P. Josefem Mazurou.....	76

Příloha č. 1: Teroristické bombové útoky a atentáty na území Izraele (Čejka, 2011)

Tabulka 6: Tabulka teroristických bombových útoků a atentátů na území Izraele (Čejka, 2011)

Datum	Událost	Místo	Počet obětí
06. 04. 1994	Bomba v autobuse	Afula	7
13. 04. 1994	Bomba v autobuse	Chadera	6
19. 10. 1994	Bombový útok na autobus č. 5	Tel Aviv	22
22. 01. 1995	Bombový útok na křižovatce Bejt Lid	Netanja	21
24. 07. 1995	V autobusu č. 20 při cestě na nádraží Carmel zabiti cestující	Tel Aviv	7
21. 08. 1995	Výbuch bomby v autobusu č. 26	Tel Aviv	5
25. 02. 1996	Sebevražedný atentát	Jeruzalém, Aškelon	27
03. 03. 1996	Bombový útok na autobus č. 18	Jeruzalém	18
04. 03. 1996	Sebevražedný atentátník u vchodu do Dizengoffova obchodního centra	Tel Aviv	14
30. 07. 1997	Bombový atentát na tržišti Machane Jehuda	Jeruzalém	16
04. 11. 1997	Atentát na třídě Ben Jehuda	Jeruzalém	5
06. 12. 1998	Výbuch bomby na tržišti Machane Jehuda	Jeruzalém	2
06. 01. 2001	Sebevražedný útok na diskotéku „Delfinárium	Tel Aviv	21
01. 12. 2001	Teroristický bombový útok na třídě Ben Jehudy	Jeruzalém	11
02. 03. 2002	Teroristický bombový útok na židovskou čtvrť Nejt Israel	Jeruzalém	11
09. 03. 2002	Bombový útok na kavárnu „Moment Café“ v Rechavija	Jeruzalém	11
27. 03. 2002	Sebevražedný teroristický útok v Park Hotelu	Netanja	30
31. 03. 2002	Teroristický bombový útok na „Maca restaurant“	Haifa	15
07. 05. 2002	Teroristický bombový útok na klub	Rišon Lecijon	16
05. 06. 2002	Bombový útok na křižovatce	Megiddo	17
18. 06. 2002	Bombový útok na křižovatce	Jeruzalém	19
31. 07. 2002	Bombový útok v kantýně na Hebrejské univerzitě	Jeruzalém	9
21. 10. 2002	Bombový útok na autobus linky 841	Wádí Ara	14

21. 11. 2002	Bombový útok na autobus linky 20 v Kirjat Menachem	Jeruzalém	11
05. 01. 2003	Dvojitý bombový útok na autobusové nádraží	Tel Aviv	22
05. 03. 2003	Bombový útok na autobus linky 37	Haifa	17
11. 06. 2003	Bombový útok na autobus linky 14A	Jeruzalém	17
20. 08. 2003	Bombový útok na autobus linky č. 2	Jeruzalém	23
03. 10. 2003	Bombový útok na židovsko-arabskou restauraci „Maxim“	Haifa	21
29. 02. 2004	Bombový útok na autobus linky č. 19 ve čtvrti Rechavija	Jeruzalém	11
31. 08. 2004	Bombový útok na v centru města	Beerševa	16
05. 12. 2005	Atentátník	Netanja	5
17. 04. 2006	Bombový atentát v restauraci	Tel Aviv	11
29. 01. 2007	Sebevražedný atentátník	Ejlát	3
19. 06. 2008	Útok na Jezivu Merkaz HaRev	Jeruzalém	8
06. 07. 2008	Palestinský dělník najel do lidí	Jeruzalém	3
23. 07. 2008	Útok buldozerem	Jeruzalém	16
01. 08. 2009	Útok na gay klub	Tel Aviv	2

Příloha č. 2: Vzor dotazníku použitého pro dotazníkové šetření

Dobrý den,

Jmenuji se Edita Zamastilová a studuji Vysokou školu polytechnickou v Jihlavě. V rámci své bakalářské práce, která se zabývá vlivem bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Izraele, jsem vytvořila dotazník a dovoluji se Vás tímto požádat o jeho vyplnění. Vaše odpovědi mi pomohou v řešení problematiky mé bakalářské práce. Předem Vám děkuji za Vaši ochotu a čas, který věnujete jeho vyplnění.

1. Je pro Vás Izrael turisticky zajímavá země, kterou by stálo za to navštívit?

Ano → Jaká místa jsou podle Vás turisticky nejatraktivnější? (max 3)

Ne → Proč Izrael nepovažujete za atraktivní zemi?

Nevím

2. Na škále znázorněte svůj názor na bezpečnost země:

Velmi bezpečná	Bezpečná	Nevím	Nebezpečná	Velmi nebezpečná

3. Představuje pro Vás tento stát nějakou hrozbu?

Ne → *Přejděte na otázku č. 5*

Ano

4. Jakou hrozbu pro Vás tento stát představuje?

Terorismus a atentáty

Náboženské rozpře

Občanské nepokoje v zemi

Směsice kultur a národností

Jinou

5. Přemýšlel/a jste někdy o jeho navštívení, nebo jste tuto zemi již navštívil/a?

Ano, ale ještě nenavštívil/a

Ne, a ani nemám zájem

Z jakého důvodu Izrael nechcete navštívit?*Přejděte na otázku č. 12*

Ano, navštívil/a

6. Jaký byl důvod Vaší cesty do Izraele?

Rekreace Návštěva památek Náboženství Turistika
Jiný

7. Jak jste se cítil/a v zemi při běžném pohybu na ulici (ve srovnání s ČR)?

Bezpečněji Stejně Báł/a jsem se Jinak

8. Setkal/a jste se tam s nějakými bezpečnostními opatřeními, kontrolami či bezpečnostními složkami (policisté, vojáci, ozbrojené síly) během Vaší návštěvy?

Ano → Můžete to blíže popsat (o co se jednalo)?

Ne → *Přejděte na otázku č. 10*

9. Jak na Vás působila tato bezpečnostní opatření?

Vyvolávalo to obavy Měl/a jsem strach z přítomností zbraní
Cítil/a jsem se bezpečněji Jinak

10. Cestoval/a jste individuálně, nebo jste využil/a nabídky cestovní kanceláře či agentury?

Individuálně CK CA Jiné

11. Zajímal/a jste se před odjezdem do Izraele o bezpečnostní situaci, která v zemi panovala?

Ano → Odkud jste získal/a informace o bezpečnosti země?

Ne

12. Vaše pohlaví Muž Žena

13. Váš věk 15-26 27-55 55+

14. Vaše vyznání Ateista Křesťan Žid Muslim Jiné

15. Vaše nejvyšší dosažené vzdělání

Základní Střední (vyučen) Střední (maturita)
VOŠ Vysokoškolské Jiné

Děkuji za vyplnění

Příloha č. 3: Rozhovor s panem P. Josefem Mazurou

Dobrý den, jmenuji se Edita Zamastilová a jsem studentkou Vysoké školy polytechnické v Jihlavě, obor Cestovní ruch. V rámci své bakalářské práce, na téma Vliv bezpečnostní situace na aktivní cestovní ruch Izraele, bych Vás chtěla poprosit o písemný rozhovor, ohledně Vašich zkušeností při cestách do Izraele.

Můžete mi na začátek říct několik slov o sobě? Případně o Vašem vztahu k Izraeli?

Izrael je pro mě Svatá země, po které chodil Ježíš před dvěma tisíci lety. Je zde hodně míst, na kterých Ježíš Kristus žil, kde se zdržoval, na která rád chodil. Ať už jde o místa tradiční. Je zde zajímavé pozorovat také různé kultury a náboženství a jejich vzájemnou toleranci. Ve Svaté zemi jsem byl asi celkem 5krát od roku 1990. Cesty byly většinou týdenní.

Jste římsko-katolický kněz, byly vaše cesty do Izraele vždy motivovány Vaší vírou, nebo jste měl i jiné důvody k navštívení této země?

Cesty byly motivovány vírou, ale také hlubším poznáním této země ve vztahu k biblickým příběhům. Pokud znáte biblický příběh, více se oživí přenesením do krajiny.

Využíval jste při cestování do Svaté země služeb cestovních kanceláří nebo jste cestoval individuálně? Byl jste s jejich zájezdy a službami spokojen?

Cestoval jsem vždy s cestovní kanceláří, např. Awertour Zábřeh, CK Miklas Prostějov, CK Palomino Praha, CK Chválek Dobruška, CK Celetná Praha a další. Zpočátku po revoluci byly někdy potíže, nikdo neměl zkušenosti, dnes je to mnohem lepší.

Byl jste seznámen s problematikou země (izraelsko-arabská válka, teroristické útoky, nepokoje ...) před jejím navštívením?

Před odjezdem jsem se nikdy nezajímal o bezpečnost v zemi. Moje zaměření bylo na historii. Vzpomínám, jak jsem radil poutníkům, jak se před cestou chovat. Přihlásila se jich asi stovka, a když začala v Izraeli válka, většina se jich odhlásila. Ujišťoval jsem je, že turistické cesty jsou bezpečné, že je lépe přestat číst noviny, neposlouchat rozhlas a nedívat se na televizi. Dočasně se uchýlit do vlastní izolace a jenom snít, jak to tam bude krásné. Prožít pouť s duší vyrovnanou, plnou klidu, krásných zážitků. Podobně to bylo i s cenou zájezdu. I při změně kurzu lidé odřekli.

Tipuji, že jste zemi navštěvoval letecky. Jak vnímáte bezpečnostní kontroly na letišti? Můžete popsat jejich průběh?

Izrael jsem vždy navštívil letecky. Bezpečnostní kontroly na letišti byly vždy důkladné. Skoro každý musí své zavazadlo rozbalit a odpovídat na dotazy: Proč chcete navštívit Izrael, kdo vám balil kufr, vezete nějaký dárek někomu, máte tam příbuzné, jakou řeč umíte, nenechal jste kufr bez dozoru, znáte někoho v Libanonu, v Jordánsku. V příručním zavazadle nesmí být ostré předměty: nůž, nůžky, nožík, pilník na nehty, břitva, žiletky, zapalovač. Spreje, tekutiny, gely, zubní pasta, voňavky, léčiva jen v množství, které potřebujete během letu, také ne otvíráky konzerv, prostě nic kovového. V kufru mohou být i ostré a kovové předměty, potraviny. Toto zavazadlo se odevzdá. Dobré je mít kopii cestovního pasu.

V roce 2009 jste poskytnul možnost věřícím z vašeho okolí Izrael navštívit. S jakou cestovní kanceláří jste cestovali tentokrát?

V roce 2009 jsme cestovali s AWERTOUR s.r.o., Farní 1, 489 01 Zábřeh. Bylo nás celkem 84 z toho 45 mladých. Nejdříve jsme jeli vlakem do Bratislavy a odtud letecky.

Cítil jste zodpovědnost za jejich bezpečí, nebo si myslíte, že je Izrael bezpečná země pro turisty? Setkal jste se v Izraeli s nějakými nepokoji?

Jistě jsem cítil zodpovědnost za jejich bezpečí, ale ne v tom smyslu, že bych pokládal Izrael za nebezpečnou zemi. Naopak Izrael až příliš dbá o vaše bezpečí. Mám spíš na mysli zdravotní problémy poutníků. Z minulých cest vzpomínám, jak bleskově zasáhli Izraelští záchranáři, když v naší skupině jeden pán zkolaboval. Ale také se nám kdysi stalo, že jeden z našich poutníků zemřel při večeři v hotelu. Úřady nám pomohli zjistit, zda jsme v tomto případě pojištěni pro převoz ostatků, což jsme my sami nevěděli.

Dočetla jsem se, že se na mnoha místech můžete setkat s různými bezpečnostními kontrolami a přítomnost vojáků se samopaly je zde zcela běžné. Setkal jste se s tím?

Je běžné vidět vojáky, ale i vojačky se samopaly na ulici. Děvčata mají v Izraeli několika měsíční vojenskou službu. Jistě někomu to může nahánět strach, ale může to být i výzva, abychom si dávali větší pozor, byli více ostražití. Jinak bezpečnostní kontroly byly třeba při vstupu na Chrámovou horu v Jeruzalémě. Bylo tedy dobré mít v příručním zavazadle co nejméně věcí, žádné nože a ostré předměty. Též při průjezdu na

hranici mezi Betlémem a Jeruzalémem byla důkladná kontrola celých autobusů a trvala dost dlouho.

Měl jste při cestování po Izraeli nějaké komplikace nebo problémy s místními lidmi, dopravou či dorozumíváním?

Lidé jsou zde vstřícní, zvláště obchodníci nabízejí své zboží, lze smlouvat o ceně. Pozor na přepočty dolarů. Ale pokud si nechcete nic koupit, pak je lépe si jich ani nevšímat, protože každý váš pohled vzbuzuje zájem o zboží a to nemusí být dobré pro vás. Někteří průvodci mají i s některými prodejci dohodu a celý zájezd zavezou jen na určitá místa prodeje suvenýrů. S dorozumíváním nejsou žádné problémy.

Jak na Vás působí mnohonárodnostní město Jeruzalém, z hlediska odlišných kultur a náboženství?

Na mnohonárodnostní město nejsme zvyklí, ale obdivuji, že tolik odlišných kultur a náboženství může žít spolu na malém místě. Je zde třeba obrovské tolerance a ta je zde jasně vidět. Při první návštěvě může připadat Jeruzalém jako velký Babylon, ale právě ta obdivuhodná tolerantnost vytváří krásu města a místní tolerují i vaše náboženské projevy na ulicích (např. při křížové cestě).

Při návštěvě Betléma, či Mrtvého moře, vstupujete na území Palestinské samosprávy. Ministerstvo zahraničních věcí doporučuje zvýšenou opatrnost na tomto území. Cítil jste se na tomto území v nebezpečí?

Také na Palestinském území se můžete cítit bezpečně. Také oni se živí z cestovního ruchu, váží si všech návštěvníků. To se projevuje i v chování řidičů autobusů. Palestinci nejsou tak disciplinovaní. Izraelci mají větší pořádek. Tyto oblasti nemusí být bezpečné. Nedoporučuje se konat samostatné výlety, nevstupovat do mešit v době modliteb, nepozorovat příliš Židy při modlitbě ani bez dovolení je fotografovat. Nefotografovat letiště, nádraží, vojáky, při kontrolách. Vyhybat se různým shromážděním a shluku lidí. Ženy nemají nosit vyzývavé oblečení.

Navštívil jste i jinou zemi v této oblasti?

Navštívil jsem také Jordánsko, Egypt, Sinajský poloostrov, Káhiru. Čím více je místo odlehlejší, tím více musí být turista ostražitější. Zvláště beduínské děti jsou velmi zvědavé, nemají co dělat, ale některé pracují v továrnách. Nedávno rozhlas hlásil,

(3/2012) že beduínský kmen přepadl autobus s českými turisty a na krátko unesl českou průvodkyni.

Do země jste cestoval již několikrát, vnímáte postupem času nějaké změny, zejména bezpečnostní? Chystáte se zemi, ještě někdy navštívit?

Nevím, Izrael znám po stránce zeměpisné a historické, ale bezpečnostní situací jsem se nikdy nezabýval a žádné změny v bezpečnosti nevidím. Pokud bych se ještě do Izraele podívat pak už ne s cestovkou, ale samostatně, protože rád bych si vychutnal určitá místa, což mi cestovka neumožní.

Přepsal Petr Vít z vyprávění P. Josefa Mazury.